

Ekspert: Mogą pojawić się nowe zatargi między Warszawą a Mińskiem »2

Valotka z naganą. „Za mała reakcja, płazem puścić nie można” »5

„Kurier Galicyjski” o niepodległości w świadomości Ukraińców »12-13

24-25 sierpnia 2023 r. Nr97(19308) Cena0,80euro www.kurierwilenski.lt

206 tys. paczek dla potrzebujących »18

23 sierpnia: Pamięć o zdradzie i o ludzkiej solidarności

23 sierpnia obchodzimy Europejski Dzień Pamięci Ofiar Reżimów Totalitarnych, a także wspominamy jedną z największych manifestacji, jakie w czasach sowieckich odbyły się w naszym regionie, czyli Szlak Bałtycki. »4

Po raz 31. do Wilna dotarła pielgrzymka z Białegostoku »10

15 września — ostrzegawczy strajk nauczycieli »16-17

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbynių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt).

Zastępcy red. nacz.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Sekretarz redakcji:
Liucija Stankevičiūtė
(l.stankeviciute@kurierwileński.lt)

Diennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna
Giedrojc, Rajmund Klonowski, Ilona
Lewandowska, Anna Pieszko, Antoni
Radczenko, Witold Janczys,
Marian Paluszkiwicz — fotoreporter

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. 260 84 44, kolport@
kurierwileński.lt), Jolanta Balkiewicz —
reklama (tel. 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski“
Druk: VšĮ „Vilnijos žodis“

Nakład: 3000 egz.

*Materiałów niezamówionych redakcja nie
zwraça. Zastrzega sobie prawo
do skracania i adiacji tekstów.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.*

Redaktor dżurny: Alicja Klonowska,
Apolinary Klonowski

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Ekspert: Mogą pojawić się nowe zatargi między Warszawą a Mińskiem

Antoni Radczenko

Ambasada USA w Mińsku zaapelowała, aby obywatele Stanów Zjednoczonych niezwłocznie opuścili Białoruś. Historyk wojskowości i ekspert ds. bezpieczeństwa Egidijus Papečkys uważa, że może to mieć związek z okresem wyborczym w Polsce.

Przedstawicielstwo dyplomatyczne Stanów Zjednoczonych na Białorusi wydało specjalne oświadczenie, w którym jest mowa o tym, że Litwa zamknęła 2 z 6 przejść granicznych z Białorusią; poza tym Litwa, Polska i Łotwa nie wykluczają zamknięcia wszystkich przejść z tym krajem. „Nie wyjeżdżajcie na Białoruś z uwagi na to, że władze białoruskie stale ułatwiają nieuzasadniony rosyjski atak na Ukrainę, ze względu na wzmacnianie rosyjskiej obecności wojskowej na Białorusi, arbitralne stosowanie miejscowego prawa, potencjalne niepokoję społeczne, ryzyko zatrzymania oraz ograniczone możliwości ambasady w pomaganiu amerykańskim obywatelom mieszkającym na Białorusi lub tam przyjeżdżającym” — czytamy w oświadczeniu. Ambasada podkreśliła, że obywatele muszą opuścić Białoruś samolotem lub działającymi przejściami granicznymi z krajami bałtyckimi oraz Polską.

Apel ambasady w przestrzeni publicznej od razu został porównany do oświadczeń Departamentu Stanu USA wystosowanych tuż przed pełnowymiarową inwazją Rosji na Ukrainę. Wówczas USA zwróciło się do swych obywateli, aby nie-

zwłocznie opuścili Białoruś i Rosję. Historyk wojskowości i ekspert ds. bezpieczeństwa Egidijus Papečkys nie ukrywa, że z jednej strony skojarzenia są zasadne, ale z drugiej nic nie wskazuje, że może to oznaczać nowy etap dużej eskalacji na linii Rosja-Zachód.

— Może to być związane z kilkoma sprawami. Oczywiście jest to zamknięcie granicy, o czym ciągle się mówi. Jeśli wszystkie przejścia graniczne z Polską i krajami bałtyckimi zostaną zamknięte, to faktycznie obywatele USA będą mieli problem z wyjazdem z tego kraju — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Papečkys.

Kolejną rzeczą, zdaniem eksperta, która mogła zaniepokoić przedstawicielstwo dyplomatyczne, są wspólne białorusko-rosyjskie ćwiczenia wojskowe w tym kraju, które muszą rozpocząć się 1 września. Historyk nie wyklucza, że w opinii Stanów Zjednoczonych, manewry mogą doprowadzić do dalszego pogorszenia relacji z Białorusią. Co prawda głównodowodzący litewskich sił zbrojnych generał Valdemaras Rupšys oświadczył,

że Litwa i kraje sojusznicze ciągle monitorują sytuację na Białorusi. Jego zdaniem teraz bezpośredniego zagrożenia dla Litwy nie ma.

Papečkys podkreślił, że nie ma żadnych podstaw do tego, aby nie ufać generałowi.

— Jest jeszcze jeden moment. Zbliżają się wybory w Polsce. Niewykluczone, że Białoruś będzie próbowała w jakiś sposób na nie wpłynąć. Nie sądzę, że takie działania przyniosą jakikolwiek skutek, ponieważ społeczeństwo Polski pod tym względem jest zjednoczone i dojrzałe. Tym niemniej mogą się pojawić nowe zatargi między Warszawą a Mińskiem — oświadcza ekspert.

Podobne zdanie ma szef Biura Polityki Międzynarodowej Kancelarii Prezydenta RP Marcin Przydacz, który nie wyklucza, że okres wyborczy może być wykorzystany do prowokacji. „W każdej demokracji jest to miękki moment, kiedy emocje rosną. Na pewno Rosja i Białoruś przyglądają się temu i będą chciały oddziaływać negatywnie na nasze poczucie bezpieczeństwa” — oświadczył polityk. ■

Ambasada USA w Mińsku zaapelowała, aby obywatele Stanów Zjednoczonych opuścili Białoruś

Fot. Dainius Labutis, ELTA

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Z wielkim smutkiem żegnamy

Panią Alicję Piotrowicz

byłą wieloletnią prezes Wileńskiego Oddziału Miejskiego ZPL.

Łączymy się w bólu i żałobie z **Rodziną i Bliskimi**

Zarząd Wileńskiego Oddziału Miejskiego
Związku Polaków na Litwie

Wyrazy najgłębszego współczucia i żalu **Rodzinie i bliskim**
Wieloletniej i zasłużonej Prezes Wileńskiego Oddziału
Związku Polaków na Litwie

śp. Alicji Piotrowicz

składa Polski Teatr STUDIO w Wilnie
z kierownik artystyczną Lilą Kiejzik

„Nie umiera ten kto trwa w sercach i pamięci naszej”

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

śp. Alicji Piotrowicz

wieloletniej prezes wileńskiego oddziału ZPL, zawsze życzliwej
i czynnej osoby, byłej tancerki „Wilii”.

Rodzinie i bliskim

składamy szczerze wyrazy współczucia.

Weterani „Wilii”

Imieniny

24 sierpnia

Albina, Bernarda,
Bolesława, Filipa,
Joachima, Magdaleny,
Marii, Oswalda, Teona,
Tymoteusza, Zygryda

25 sierpnia

Apolinarego, Benicjusza,
Brygidy, Feliksa, Flawii,
Ireneusza, Jakuba,
Klaudiusza, Leoncji,
Lubomira, Maksyma, Róży,
Sydonii, Waleriana

Cytat dnia

„Nasza flaga — to nasza
siła, źródło woli, niezłom-
ności ducha dla wszystkich
żołnierzy, którzy idą w bój
z tą flagą na pancerzu i
pod sercem” — powiedział
prezydent Ukrainy Wołody-
myr Zelenski w środę, w Dzień
Flagi Państwowej, podczas
ceremonii jej podniesienia.

Liczba dnia

250 dodat-
kowych
kontenerów
na odpady tekstylne za-
kupiło Wilno w związku
z rosnącym zwyczajem
segregacji odpadów
komunalnych. W naj-
bliższym czasie zostaną
one zamontowane w
centrach handlowych
i innych publicznych
przestrzeniach.

23 sierpnia: Pamięć o zdradzie i o ludzkiej solidarności

Z tej okazji w Wilnie i na całej Litwie odbył się szereg wydarzeń, nie zabrakło również polskich akcentów.

„23 sierpnia 1939 r. Związek Sowiecki i Niemcy podpisały porozumienie i jego tajne protokoły, które nielegalnie podzieliły Europę, wprowadzając Finlandię, Estonię, Łotwę, wschodnią Polskę i część Rumunii do strefy wpływów ZSRS, a Litwę i zachodnią Polskę do strefy wpływów Niemiec. Jednak wkrótce potem, 28 września, wraz z wybuchem II wojny światowej, Niemcy i ZSRS podpisały traktat o granicach i przyjaźni, który przekazał Litwę Związkowi Sowieckiemu. Porozumienia te doprowadziły do okupacji i represji na Litwie, które rozpoczęły się w 1940 r.” — mówił, zachęcając do udziału w wydarzeniach upamiętniających ważną dla naszego regionu datę dr Arūnas Bubnys, dyrektor generalny Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy.

Ten sam dzień, 23 sierpnia po 50 latach, dzięki inicjatywie mieszkańców państw bałtyckich stał się nie tylko symbolem zdrady, ale również ludzkiej solidarności. 23 sierpnia 1989 r. od podnóża góry Giedymina poprzez całą Litwę, Łotwę i Estonię utworzył się ludzki łańcuch o długości przeszło 650 km.

W ramach upamiętnienia rocznicy w tym roku przy Pomniku Ofiar Okupacji Sowieckiej na ul. Ofiarnej została otwarta wystawa „Od 23 sierpnia 1939 r. do 22 czerwca 1941 r.: terror i masowe represje w Estonii, na Łotwie, w Polsce, na Litwie, w Mołdawii i na Ukrainie”. Wystawa jest wspólnym projektem regionalnym, w którego tworzeniu, poza przedstawicielami Litwy, brali udział również partnerzy z Polski: Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku i Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku oraz instytucje z Łotwy, Estonii i Ukrainy.

Zgodnie z intencjami autorów wystawy, ma ona przyczynić się do pielęgnowania pamięci o zbrodniach totalitarnego reżimu komunistycznego oraz naświetlać represje i zbrodnie

W ramach upamiętnienia rocznicy w tym roku przy Pomniku Ofiar Okupacji Sowieckiej na ul. Ofiarnej — dawniej siedzibie KGB — została otwarta wystawa

przeciwko ludzkości popełnione przez reżim komunistyczny w całym regionie, który po pakcie Ribbentrop-Mołotow znalazł się w sowieckiej strefie oddziaływania. Wystawa upamiętnia również wiec zorganizowany przez Litewską Ligę Wolności pod pomnikiem Adama Mickiewicza w Wilnie w 1987 r., którego uczestnicy domagali się przywrócenia niepodległości Litwy i potępienia paktu Ribbentrop-Mołotow.

Nową inicjatywą w ramach obchodów rocznicy był rajd rowerowy „Szlakiem Pamięci”, który wyruszył

tuż po otwarciu wystawy, o godz. 15.00 i zgromadził liczną grupę miłośników sportu i historii.

Polskie akcenty podczas obchodów pojawiły się również w Miednikach Królewskich, gdzie w zamkowym muzeum otwarto wystawę „Pakt zbrodniarzy”. Wystawę, przypominającą o zmowie sowiecko-niemieckiej, przygotował IPN, a polsko-litewska wersja po raz pierwszy była zaprezentowana w Wilnie 10 marca br.

Opr. I. L. na podst. mat. pras., inf. wł.
Fot. Marian Paluszkiwicz

Po raz pierwszy wyruszył rajd rowerowy „Szlakiem Pamięci”

Valotka z naganą. Beata Pietkiewicz: „Za mała reakcja, płazem puścić nie można”

Apolinary Klonowski

Skandal wokół szowinistycznych wypowiedzi Audriusa Valotki, miesiąc po ich wygłoszeniu, doczekał się symptomatycznego finału. Urzędnik otrzymał ministerialną naganę. Mer rej. wileńskiego Robert Duchniewicz naganę nazwał „łagodzeniem sytuacji”, a posłanka Beata Pietkiewicz „karą w cudzysłowie”.

Robert Duchniewicz naganę skomentował następującymi słowami: „cieszą decyzje, ale nie są one poważne, są załagodzeniem sytuacji, stabilizacją”.

Sam Audrius Valotka uznał kroki ministerstwa za formalnie odpowiednie, nie zamierza nagany zaskarżać. Zapowiedział, że „nauczy się na błędach”. Czyli, jeśli łączyć tę wypowiedź z wcześniejszym stanowiskiem ministra Kairysa, szowinistyczne wypowiedzi ograniczył do „kuchni”, ale poglądów z ubiegłego wieku wyrzec się nie zapowiedział.

ZACZĘŁO SIĘ OD WYPOWIEDZI WETERZE

Przypomnijmy — 20 lipca na falach radia LRT przewodniczący Państwowej Komisji Językowej, Audrius Valotka, wypowiadał się w duchu minionych reżimów. W kontekście dwujęzycznych tablic miejscowości mówił o „oznaczaniu okupacyjnej strefy polonizacji Litwinów”, porównał Polaków na Litwie do Rosjan w Donbasie (za co przeprosił później ambasadora RP na Litwie, Konstantego Radziwiłła, gdy ten poprosił go o rozmowę). Minister kultury Simonas Kairys powołał komisję, która miała zbadać słowa urzędnika. Kairys zasugerował, że urzędnik „pomylił kuchnię z audycją”. Ministerialna komisja ograniczyła się do nagany.

„Zapytałem szefa inspektoratu, czy jego osobowość, jego cechy osobowości, jego styl mówienia pasują do stanowiska inspektora. Wydaje mi się, że jest trochę rodzajem osobowości o szerszym sposobie wypowiedzi i szerszym spektrum (osobą stosującą

„Nagana ministerstwa to formalność, musi reagować opinia publiczna” — uważa posłanka Beata Pietkiewicz
Fot. Marian Paluszkiwicz

bardziej barwne wypowiedzi — przyp. red.), i poprosiłem go, aby to przemysłał” — skomentował werdykt swojego resortu minister Simonas Kairys.

PIETKIEWICZ: „MUSI DZIAŁAĆ TAKŻE RZĄD POLSKI”

Zapytaliśmy panią poseł Beatę Pietkiewicz, która wcześniej wraz z prof. Jarosławem Wołkonowskim podpisała oświadczenie Forum Wileńskiego, o to, czy nagana jest końcem tej historii.

— Ta w cudzysłowie kara, czyli nagana, to jest za mała reakcja na takie wystąpienia przewodniczącego. Myślę, że tutaj musi działać także rząd polski, zresztą pan ambasador Konstanty Radziwiłł robi wszystko, co może w swojej gestii robić, bo płazem tego puścić nie można. Pan Valotka jest znany z emocjonalnych wypowiedzi, ale urzędnikowi nie przystoi zerować na uczuciach mieszkańców, szczególnie tych, którzy język szanują, szanują państwo. Oczekiwalibyśmy bardziej profesjonalnego podejścia i kierowania się prawami mniejszości narodowych — podkreśla w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Beata Pietkiewicz.

Pani poseł uważa, że takie wypowiedzi, jakie zaserwował Audrius Valotka, będą jeszcze nieraz miały miejsce. Jednak zwraca uwagę, że największy wpływ na to ma reakcja opinii publicznej, a dokładniej — nieobojętność samych Polaków na Litwie.

— To na pewno nie jest ostatni taki przypadek i takie wypowiedzi będą jeszcze się pojawiały. Według prawa o urzędnikach państwowych taka kara, czyli nagana, jest praktyką przewidzianą przepisami. Dlatego, co jest ważniejsze po naszej stronie, Polaków na Litwie, to abyśmy konsekwentnie i wspólnie na takie wypowiedzi reagowali. Nie tylko między sobą pozłorzeczyc, bo to nic nie znaczy, ale zareagować jako zwarta społeczność. Bo nagana ministerstwa to formalność, musi reagować opinia publiczna — apeluje pani poseł.

Zapytaliśmy też o ocenę działań Roberta Duchniewicza, który jako jeden z pierwszych reagował w sprawie wypowiedzi Valotki.

— Bardzo dobra inicjatywa, bo problem został sztucznie stworzony właśnie na terenie rejonu wileńskiego. Trzeba merowi podziękować, bo zareagował błyskawicznie i zrobił to w dobrym stylu. Będziemy się spotykali i rozmawiali o tych kwestiach, bo to są nasze wspólne sprawy, tak dla wileńskiego jak i dla sołecznickiego rejonu (pani poseł trafiła do Sejmu z jednomandatowego okręgu rejonu sołecznickiego — przyp. red.) — zaznacza nasza rozmówczyni.

Wcześniej w podobnym duchu w wywiadzie dla „Kuriera Wileńskiego” wypowiedział się prof. Jarosław Wołkonowski, prezes Forum Wileńskiego. Też wyraził opinię, że w jeden dzień nacjonalizmu w dyskursie się nie wypłeni, dlatego uważa, że należy „wytrącać argumenty takim jak Valotka i Ażubalis, ośmieszać takich ludzi, pokazywać, że to ludzie z poprzedniej epoki”.

W Białymstoku spoczną doczesne szczątki generała Ludwika Kmicica-Skrzyńskiego

26 sierpnia br. w Białymstoku odbędą się uroczystości związane ze sprowadzeniem z Wielkiej Brytanii do Polski doczesnych szczątków generała Ludwika Kmicica-Skrzyńskiego.

Żołnierz Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, dowódca Brygady Kawalerii „Białystok”, przewodniczący Białostockiego Związku Harcerstwa Polskiego po latach emigracji, dzięki inicjatywie rodziny, wspartej przez Rząd RP, IPN i instytucje państwowe, spocznie na Polskiej Ziemi. Msza Święta żałobna w Bazylice Mniejszej Wniebowzięcia NMP rozpocznie się o godzinie 13:30. Następnie, w asyście wojskowej, trumna zostanie przewieziona na Cmentarz Miejski, gdzie około godziny 15:00 nastąpi jej złożenie do grobu oraz odsłonięcie pomnika generała.

Szczątki generała zostały ekshumowane z cmentarza Southern w Manchesterze. W tym mieście generał spędził ostatnie lata swojego życia i tam został pochowany w 1972 roku. 22 sierpnia br. o godz. 12:00 w Kościele Miłosierdzia Bożego w Manchesterze odbyła się Msza Święta i spotkanie wspomnieniowe o generale. Trumna zostanie przewieziona samolotem wojskowym do Polski. Uroczystości w Białymstoku odbędą się w asyście honorowej Wojska Polskiego. Wydarzenie ma charakter otwarty i mogą w nim wziąć udział wszyscy zainteresowani.

Generał Ludwik Kmicic-Skrzyński (1893-1972) — żołnierz Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, był jednym z kawalerzystów słynnej „siódemki Beliny”. Do służby w szeregach Wojska Polskiego został przyjęty w 1918 r. W czasie zamachu majowego w 1926 r. opowiedział się po stronie zbuntowanych wojsk marszałka Józefa Piłsudskiego. W 1929 r. objął dowództwo nad Brygadą Kawalerii „Białystok”, przemianowaną w 1937 r. na Podlaską Brygadę Kawalerii, a w 1938 r. został mianowany na stopień generała brygady. Aż jedenastokrotnie

22 sierpnia br. w Kościele Miłosierdzia Bożego w Manchesterze odbyła się Msza Święta i spotkanie wspomnieniowe o generale

Przedsięwzięcie, w ramach którego do Polski sprowadzone zostają między innymi szczątki generała Kmicica-Skrzyńskiego, służy przypomnieniu postaci polskiego życia emigracyjnego, czasów, w których przyszło im działać oraz wyzwań, jakim usiłowali sprostać. To hołd złożony weteranom walk o wolność i niepodległość Polski, którzy podtrzymywali polskie tradycje oraz kulturę w środowisku emigracyjnym.

był przedstawiany do odznaczenia Krzyżem Walecznych. Udzielał się również społecznie, przed wybuchem wojny był przewodniczącym Zarządu Okręgu Białostockiego Związku Harcerstwa Polskiego. Po zakończeniu II wojny światowej próbował dostać się do Polskich

Sił Zbrojnych na Zachodzie. Po wymuszonej demobilizacji wyjechał do Wielkiej Brytanii i zamieszkał w Manchesterze. Pracował tam jako robotnik fizyczny, potem jako przedstawiciel handlowy. Był działaczem organizacji kombatanckich oraz współpracownikiem Instytutu Józefa Piłsudskiego w Londynie. Zmarł 14 lutego 1972 r. w Manchesterze.

„Pochówek Ludwika Kmicica-Skrzyńskiego w Białymstoku, mieście, w którym przez 10 lat pełnił funkcję dowódcy garnizonu, będzie symbolicznym domknięciem historii jego życia i pracy na rzecz wolnej Ojczyzny” — mówi Wojciech Labuda, Pełnomocnik Prezesa Rady Ministrów ds. Ochrony Miejsc Pamięci.

Przedsięwzięcie, w ramach którego do Polski sprowadzone zostają między innymi szczątki generała Kmicica-Skrzyńskiego, służy przypomnieniu postaci polskiego życia emigracyjnego, czasów, w których przyszło im działać oraz wyzwań, jakim usiłowali sprostać.

6.>>

To hołd złożony weteranom walk o wolność i niepodległość Polski, którzy podtrzymywali polskie tradycje oraz kulturę w środowisku emigracyjnym.

„Cieszę się z powrotu generała do Ojczyzny. To jakim człowiekiem i żołnierzem był Ludwik Kmicic-Skrzyński najlepiej oddają słowa umieszczone na jego płycie nagrobnej »Życie poświęcił Ojczyźnie, serce kawalerii polskiej«. Był znakomitym żołnierzem, udzielał się także społecznie, m.in. w Związku Harcerstwa Polskiego. Na miejsce jego ostatniego spoczynku została wybrana Kwatera Żołnierzy Polskich na Cmentarzu Miejskim w Białymstoku. Generał po latach żołnierskiej służby, a potem życia na przymusowej emigracji spocznie wśród swoich kolegów” — mówi Jan Ślusarczyk, prezes białostockiego oddziału Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego i wspólnie z rodziną generała inicjator sprowadzenia jego doczesnych szczątków do Ojczyzny.

Wydarzeniu towarzyszy wystawa plenerowa prezentująca postać generała Kmicica-Skrzyńskiego przygotowana przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej

w Białymstoku wraz z Muzeum Wojska w Białymstoku. Wystawę można oglądać od 18 sierpnia do 1 września przed Archikatedrą Białostocką.

Działanie jest realizowane z inicjatywy rodziny generała i białostockiego oddziału Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego na zlecenie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej, Ministerstwem Obrony Narodowej, Konsulatem Generalnym w Manchesterze oraz Miastem Białostok. Pomnik nagrobny weterana walk o wolność i niepodległość Polski został ufundowany przez Instytut Pamięci Narodowej.

Projekt objęty jest Honorowym Patronatem Prezesa Rady Ministrów RP Mateusza Morawieckiego.

Projekt objęty jest Honorowym Patronatem Pana Ministra Obrony Narodowej RP Mariusza Błaszczaka.

Projekt jest finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za Granicą 2023. ■

Gen. Ludwik Kmicic-Skrzyński zmarł 14 lutego 1972 r. w Manchesterze

Generał Ludwik Kmicic-Skrzyński (1893-1972) — żołnierz Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, był jednym z kawalerzystów słynnej „siódemki Beliny”.

**Fundacja
„Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego
Fot. R. Majewski**

Przedsięwzięcie, w ramach którego do Polski sprowadzone zostają między innymi szczątki generała Kmicica-Skrzyńskiego, służy przypomnieniu postaci polskiego życia emigracyjnego

Rak mnie przeraża: jak żyć bez strachu?

Pierwszą reakcją na diagnozę raka jest zazwyczaj szok. Niedowierzenie, że to się stało i poczucie ogromnego obciążenia psychicznego, emocjonalnego i fizycznego. Co należy zrobić, gdy my sami lub nasza bliska osoba zachoruje na raka — gdy wydaje się, że życie nagle się zawaliło?

TWÓRZMY

zdrowotnie korzystne

NAWYKI!

Dr Giedrė Bulotienė, psychiatra z Narodowego Instytutu Raka (NVI), opowiedziała bardziej szczegółowo o najczęstszych trudnościach i o tym, jak zachować zdrowie.

PIERWSZA REAKCJA STOPNIOWO USTĘPUJE

Według dr Bulotienė, kiedy pacjenci dowiadują się o diagnozie raka, zwykle mówią: „Wydaje mi się, że to wszystko mnie nie dotyczy”. Pacjent i jego rodzina potrzebują czasu, aby pogodzić się z chorobą.

„Elisabeth Kubler-Ross, znana szwajcarska lekarka, zidentyfikowała cztery etapy emocjonalnego przystosowania się do raka: zaprzeczenie i izolacja, złość, negocjacje i wreszcie depresja. W przypadku raka reakcje te niekoniecznie muszą następować po sobie, ale czasami kilka z nich może występować jednocześnie. W indywidualnych przypadkach reakcje te, zwłaszcza depresja, mogą być bardzo silne lub długotrwałe. Wówczas pacjent lub jego rodzina mogą również potrzebować pomocy specjalistów, takich jak psychologowie czy psychiatrzy” — mówi dr Bulotienė.

Psychiatra zauważa, że rak wpływa nie tylko na funkcjonowanie psychiczne, ale także społeczne, często zmieniając rolę pacjenta w rodzinie: „Jeśli dana osoba pracuje, nieuchronnie musi radzić sobie z problemami związanymi z pracą.

Według psychiatry dr Giedrė Bulotienė, najważniejsze jest, aby zarówno pacjent z chorobą onkologiczną, jak i członkowie jego rodziny byli świadomi własnego stanu emocjonalnego i psychicznego **Fot. E. Paukštė/NVI**

Czasami musi podejmować ważne decyzje dotyczące odejścia z miejsca zatrudnienia lub zmiany pracy na lżejszą. Czasami dana osoba przez pewien czas nie jest w stanie wykonywać normalnych obowiązków domowych”.

Pacjenci i ich rodziny mogą jednak w takiej sytuacji skorzystać z porady pracownika socjalnego. Według dr Bulotienė, pracownik socjalny ocenia sytuację, wyjaśnia prawa pacjenta i doradza mu, o jakie świadczenia i pomoc można się ubiegać, aby zapewnić sobie odpowiednie funkcjonowanie.

„Ważne jest, aby zdać sobie sprawę, że chociaż rak jest poważną traumą psychiczną, bez względu na to, jak silna jest pierwsza reakcja emocjonalna na odkrycie choroby onkologicznej, stopniowo ustępuje. W psychologii istnieje termin zwany »wzrostem pourazowym«. Oznacza

to, że duża liczba osób nie tylko z powodzeniem przezwycięża kryzys, ale nawet staje się silniejsza psychicznie i bardziej odporna psychicznie” — wyjaśnia psychiatra.

NIE POWINIENESŪ UKRYWAĆ SWOICH EMOCJI

Po postawieniu diagnozy raka ważne jest, aby być otwartym na siebie.

„Nie ma potrzeby przybierania szczęśliwej miny, jeśli w danym momencie nie masz na to ochoty. Wskazane jest, aby otwarcie rozmawiać o swoim stanie z najbliższymi, aby dzielić się swoimi uczuciami, ponieważ pomaga to »dać upust« i złagodzić uczucia” — radzi dr Bulotienė, dodając, że czasami pacjenci nie chcą obciążać emocjonalnie swoich bliskich, ponieważ „i tak mają już trudny okres” ale ta taktyka zwykle nie działa.

8.>>

„W większości przypadków pacjent nie jest w stanie całkowicie ukryć swoich uczuć, a jego krewni nadal mogą wyczuć, co myśli i jak się czuje. Dzieci mogą wyczuć emocje swojej mamy lub taty i same mogą wymyślić jeszcze straszniejsze rzeczy, jeśli nie zostanie im to wyjaśnione w sposób, który mogą zrozumieć. Czasami pacjenci nie mówią starszym rodzicom o swojej diagnozie, ponieważ nie chcą ich martwić. Jednak, jak wynika z mojego wieloletniego doświadczenia w doradzaniu pacjentom chorym na raka, w większości przypadków krewni są w stanie zaakceptować diagnozę choroby onkologicznej, poradzić sobie ze swoimi uczuciami i są w stanie pomóc i wspierać pacjenta w przyszłości. Wsparcie współmałżonka lub dorosłych dzieci może być bardzo pomocne, niezależnie od tego, czy chodzi o zabieranie ich na wizyty lekarskie, czy kupowanie i przygotowywanie posiłków” — wyjaśnia psychiatra.

Podkreśla, że prędzej czy później bliscy i tak dowiedzą się o nowotworze i mogą czuć się zranieni, że nie powiedziano im o tym wcześniej. Jeśli ich przeżycia emocjonalne są bardzo głębokie, ważne jest, aby mieli odwagę zwrócić się

do psychologa, który pomoże im poradzić sobie z sytuacją. W przypadku utrzymującej się bezsenności lub niepokoju, konieczne może być leczenie.

ZNACZENIE POCZUCIA WEWNĘTRZNEJ HARMONII

Według psychiatry, najważniejszą rzeczą, jaką zarówno chory, jak i jego rodzina powinni zrobić, aby poprawić swoje zdrowie, jest zwracanie uwagi na swój stan emocjonalny i psychiczny.

„Badania naukowe wykazały, że lęk, depresja i inne parametry są statystycznie gorsze u krewnych pacjentów w porównaniu z populacją ogólną. A pacjenci z lepszym stanem psychicznym są w stanie lepiej tolerować leczenie przeciwnowotworowe i doświadczają mniej skutków ubocznych” — mówi dr Bulotienė.

W badaniu NVI przeprowadzonym na kobietach z rakiem piersi, kobiety z wyższym poczuciem wewnętrznej spójności doświadczyły statystycznie istotnie niższego pogorszenia jakości życia związanej ze zdrowiem i mniejszej liczby skutków ubocznych po operacji piersi niż kobiety z niższym poczuciem wewnętrznej spójności.

„Chcę podkreślić znaczenie rehabilitacji, a także wsparcia psychologicznego i społecznego po leczeniu raka. Zespół medycyny fizykalnej i rehabilitacji — fizjoterapeuci, psychologowie, pracownicy socjalni, masażyści, fizjoterapeuci, dietetycy i inni specjaliści — mogą z powodzeniem pomóc pacjentom poprawić ich samopoczucie i powrócić w jak największym stopniu do funkcjonowania przed chorobą nowotworową” — mówi dr Bulotienė. — Bardzo ważne jest, aby pamiętać, że zdrowie psychiczne i psychologiczne jest tak samo ważne jak zdrowie fizyczne i że w razie potrzeby należy szukać profesjonalnej pomocy w przewyciężeniu lęku przed rakiem”.

Więcej przydatnych informacji na temat raka można znaleźć na stronie internetowej NVI www.nvi.lt. Informacje na temat radzenia sobie z trudnościami emocjonalnymi i psychicznymi oraz dostępności bezpłatnej pomocy na Litwie można znaleźć na stronach www.pagalbasau.lt, www.tuesi.lt.

Zam. 2704

Projekt „Twórzmy korzystne dla zdrowia nawyki!” jest wspierany finansowo ze środków Państwowego Funduszu Wzmacniania Zdrowia Społecznego

Ministerstwo o reorganizacji pogotowia: numery pozostają te same, wzrasta jakość

W lipcu na Litwie uruchomiono nową krajową służbę pogotowia ratunkowego, łącząc 48 niezależnych stacji szybkiej pomocy medycznej działających wcześniej na Litwie. Według ministerstwa ochrony zdrowia, przeprowadzona reorganizacja zoptymalizuje koszty administracyjne i zapewni, że więcej zasobów zostanie przydzielonych zespołom szybkiej pomocy medycznej, których potrzeba do pracy.

Zapewni również jednolitą, wysoką jakość usług pogotowia ratunkowego na całej Litwie. Restrukturyzacja nie wpłynie jednak na numery, te wciąż pozosta-

ją takie same — 112 dla pilnych przypadków i 113 dla konsultacji medycznej.

Przed reorganizacją szczególnie drażliwa była kwestia różnych systemów wynagrodzeń w różnych instytucjach. Reorganizacja ma zapewnić, że pracownicy na tym samym stanowisku otrzymają takie samo wynagrodzenie niezależnie od ich lokalizacji. Kolejnym ważnym celem restrukturyzacji jest odnowienie floty ambulansów. Jak twierdzi resort, przed rozpoczęciem reorganizacji flota potrzebowała jak najszybszego odnowienia. Przeznaczono na ten cel ok. 40 mln euro. Resort spo-

dziewa się odnowić flotę w ciągu pięciu lat.

Według służb reorganizacja nie spowodowała żadnych niedogodności dla ludności. Krótkie numery alarmowe pozostały takie same, czyli numer ogólny to 112, a bezpośredni numer centrum dyspozytorskiego szybkiej pomocy medycznej to 113. Numer alarmowy 112 może być używany w przypadkach zagrożenia zdrowia lub życia, podczas gdy numer konsultacyjny 113 może być używany do konsultacji lub niepilnych informacji medycznych, gdy nie ma poważnego zagrożenia dla zdrowia. ■

Opr. A.K. na podst. SAM

Po raz 31. do Ostrej Bramy dotarła Ekumeniczna Piesza Pielgrzymka z Białegostoku

Anna Pieszko

W ciągu 5 dni wędrówki mieli do pokonania około 140 km pieszo, część drogi przebyli autokarami. Przed Sanktuarium Matki Bożej Ostrobramskiej została odprawiona msza św.

— Każda pielgrzymka jest szczególna. Możemy wyruszać z Białegostoku do naszej Matki, która jest w Ostrej Bramie. Co prawda, od trzech lat pielgrzymka odbywa się w okrojonej formie, bo idziemy już tylko przez Polskę i Litwę, pomijając Białoruś. Ale, jak co roku, jest liczna. W tym roku w drogę wyruszyło ponad 400 osób. Pątnicy są z całej Polski. Jest też grupa z Białorusi, z innych krajów — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi ks. Piotr Buśko z Archidiecezji Białostockiej, współorganizator pielgrzymki.

Ekumeniczna Piesza Pielgrzymka do Wilna jest wyjątkowym wydarzeniem. Przez wiele lat trasa prowadziła przez trzy państwa — Polskę, Białoruś i Litwę. Od trzech lat pielgrzymka omija Białoruś, początkowo było to spowodowane ograniczeniami covidowymi, następnie w związku z napiętą sytuacją na granicy pielgrzymi szlak wiódł tylko z Polski na Litwę.

Tegoroczna pielgrzymka z Białegostoku do Ostrej Bramy odbywała się pod hasłem „Wierzę w Kościół”. Pielgrzymi rozpoczęli swoją podróż w niedzielę, 20 sierpnia, po porannej mszy świętej, celebrowanej w archikatedrze białostockiej przez abp Józefa Guzdkę. W tym kościele jest — wyświęcona w 1977 r. — kaplica Matki Bożej Miłosierdzia z kopią obrazu z Ostrej Bramy w Wilnie. W 1995 r. obraz znajdujący się w tej bazylice został ukoronowany koronami papieskimi. „Niech to będzie czas modlitwy, refleksji i nawrócenia, nawiązywania osobistych relacji z Bogiem przez jego matkę” — mówił do pątników abp Guzdek. Metropolita Białostocki w sposób szczególny

W czwartek, 24 sierpnia do Wilna przybyła XXXI Ekumeniczna Piesza Pielgrzymka. Pątnicy wyruszyli w niedzielę rano z Białegostoku do Ostrej Bramy.

W drodze do Sanktuarium Matki Bożej Ostrobramskiej pielgrzymi przemierzają pieszo około 140 km **Fot. autorka**

prosił o modlitwę w intencji pokoju na Ukrainie.

„W sposób szczególnie proszę Was, błagajcie Boga przez wstawiennictwo Matki Miłosierdzia, o sprawiedliwy pokój na Ukrainie. Oby już nikt nie usprawiedliwiał zbrodniczej napaści Rosji na Ukrainę. Czas najwyższy przerwać spiralę obłudy i postawić tamę kolejnym zbrodniom wojennym, śmierci niewinnych, cywilnych osób, barbarzyńskiemu niszczeniu miast i wiosek” — mówił abp Guzdek.

Pielgrzymi dotarli do Wilna w czwartek, 24 sierpnia, po pięciu dniach wędrówki. Podążali trasą: Białystok — Szudziałowo — Kuźnica — Ejszyski — Butrymańce — Jaszuny — Wilno. W Wilnie spędzą jedną noc. Dzień później, w piątek, o godz. 16 w katedrze wileńskiej przez bp. Henryka Ciereszke zostanie odprawiona msza św. Tego samego dnia

autokarami pielgrzymi powrócą do Białegostoku.

Pielgrzymkę organizuje Archidiecezja Białostocka.

— Pielgrzymka nazywa się ekumeniczną, ponieważ pielgrzymujemy przez tereny, które są zamieszkałe przez wiernych wyznania zarówno katolickiego, jak i prawosławnego. Pielgrzymka ta nas jednoczy w jednej wierze w Jezusa Chrystusa. Pątnicy wyruszają w drogę z różnymi intencjami: proszą o zdrowie, o pokój, są też intencje dziękczynne — podkreśla ks. Piotr Buśko.

Pielgrzymi są chętnie przyjmowani przez wiernych zamieszkałych w mijanych parafiach, najczęściej przez Polaków. Często jest to okazja do corocznych spotkań rodaków. ■

IX Międzynarodowy Konkurs Plastyczny „Papież Franciszek w oczach dzieci”

Fundacja „Pro Arte Christiana” serdecznie zaprasza dzieci w wieku 3–10 lat do udziału w IX Międzynarodowym Konkursie Plastycznym pt. „Papież Franciszek w oczach dzieci”.

Celem konkursu jest popularyzowanie postaci Papieża Franciszka wśród dzieci oraz motywowanie do pracy twórczej, rozwijanie wyobraźni artystycznej i zainteresowań sztukami plastycznymi.

IX Międzynarodowy Konkurs Plastyczny rozpoczyna się 1 września 2023 roku i potrwa do 31 października 2023. Prace konkursowe należy przysyłać na adres: Fundacja „Pro Arte Christiana” ul. Stawiszyńska 163 Dom, 62-800 Kalisz, Polska

Uczestnicy konkursu przysyłają prace plastyczne nigdzie wcześniej niepublikowane, w formacie A4, technika wykonania pracy dowolna.

Finał Konkursu odbędzie się 25 listopada 2023 r. w Kaliszu. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody. Szczegóły konkursu są dostępne na stronie www.proartechristiana.pl

Konkurs plastyczny jest objęty patronatem arcybiskupa Stanisława Gądeckiego, metropolity poznańskiego, oraz biskupa Damiana Bryła, ordynariusza diecezji kaliskiej. W konkursie nie mogą brać udziału laureaci I, II i III nagrody w poprzednich edycjach tego konkursu. Organizatorzy proszą uczestników o wcześniejsze zapoznanie się z regulaminem przedsięwzięcia.

Patronat medialny:

TVP1, TVP Poznań, Tygodnik Przewodnik Katolicki, Tygodnik Katolicki Niedziela, Dwutygodnik Diecezji Kaliskiej „Opiekun”, Tygodnik Katolicki Idziemy, portal internetowy Latarnik Kaliski, Mały Gość Niedzielny, Radio Ja-

ORGANIZATOR:
FUNDACJA „PRO ARTE CHRISTIANA”

IX MIĘDZYNARODOWY KONKURS PLASTYCZNY

pt. PAPIEŻ FRANCISZEK W OCZACH DZIECI

Konkurs jest adresowany do dzieci od 3 do 10 lat

Czas trwania konkursu od 1.09.2023 r. do 31.10.2023 r.

Finał 25 listopada 2023 r. w Kaliszu

www.proartechristiana.pl

Honorowy Patronat:

Mecenat i Partnerzy:

Patronat medialny:

sna Góra, Radio Poznań, „Kurier Wileński”.

Prace konkursowe oceni profesjonalne jury z Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu

Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

dr Beata Michalak-Konieczna,
Prezes Fundacji
„Pro Arte Christiana”

Artur Żak z „Kuriera Galicyjskiego” o niepodległości w świadomości Ukraińców

O świętowaniu niepodległości Ukrainy w czasie pokoju i obecnie, w czasie wojny, rozmawiamy z Arturem Żakiem, dziennikarzem „Kuriera Galicyjskiego”.

Iłona Lewandowska: 24 sierpnia obchodzony jest Dzień Niepodległości Ukrainy. Jak będziecie świętować w warunkach wojny?

Artur Żak: To będzie już druga rocznica obchodzona w warunkach pełnoskalowej rosyjskiej inwazji, a tak naprawdę dziewiąta rocznica, jaką świętujemy od początku wojny. Pomimo tego, niemal w każdej miejscowości, trwają przygotowania do święta, coś będzie się odbywać, oczywiście z zachowaniem ostrożności. Władze zachęcają do rezygnacji z dużych imprez masowych, unikania większych skupisk ludzkich, bo mogą się one stać celem rosyjskich ataków. Większość środowisk tak na szczeblu samorządowym jak i państwowym przygotowuje jakieś uroczystości. Ja osobiście jestem bardzo sceptyczny wobec organizacji większych wydarzeń, bo doskonale znamy zamiłowanie Rosjan do łączenia ataków z konkretnymi datami czy rocznicami.

Rozmawiamy o zewnętrznych przejawach świętowania, ale przecież od początku wojny zmieniły się nie tylko formy, ale również nastawienie ludzi do świętowania niepodległości. Jakie emocje budzi obecnie to święto?

Wydaje mi się, że uświadomienie sobie znaczenia niepodległości następowało w naszym kraju etapami. Muszę przyznać, że przez lata miałem wrażenie, że na początku lat 90. wielu ludziom niepodległość niespodziewanie spadła na głowy. To wyrażało się również podczas uroczystości. Obserwując te, które odbywały się w latach 90., miałem wrażenie, że są one po prostu jakąś formą festynu. Treści patriotycznych, wyjaśniających obywatelom, że to jest ich państwo, które o nich dba, ale także o które oni jako obywatele mają się troszczyć praktycznie nie było. Zmiany przyszły wraz z zagrożeniem ze strony Rosji. Bardzo ważny był rok 2014, kiedy duża część obywateli Ukrainy zrozumiała waż-

„Uświadomienie sobie znaczenia niepodległości następowało w naszym kraju etapami” – mówi Artur Żak **Fot. Facebook**

Muszę przyznać, że przez lata miałem wrażenie, że na początku lat 90. wielu ludziom niepodległość niespodziewanie spadła na głowy. To wyrażało się również podczas uroczystości. Obserwując te, które odbywały się w latach 90., miałem wrażenie, że są one po prostu jakąś formą festynu. Treści patriotycznych, wyjaśniających obywatelom, że to jest ich państwo, które o nich dba, ale także o które oni jako obywatele mają się troszczyć praktycznie nie było – mówi dziennikarz Artur Żak

ność niepodległości i tym samym tego święta. Potem jednak w dużej mierze to się rozmyło. Front był daleko, ludzie chcieli żyć jak najnor-

malniej, nie można się temu zresztą dziwić. Wszystko zmieniło się w lutym 2022 r. Myślę, że to właśnie wtedy większość obywateli Ukrainy, nieważne, czy posługują się na co dzień językiem ukraińskim, rosyjskim czy innym, zrozumiała, że niepodległość Ukrainy jest w dużej mierze gwarancją ich bezpieczeństwa, ich funkcjonowania jako jednostek. Teraz na pewno świadomość znaczenia niepodległości dla Ukrainy jest ogromna.

Ukraina obchodzi święto niepodległości w rocznicę uchwalenia Deklaracji Niepodległości Ukrainy przez Radę Najwyższą Ukraińskiej SRR 24 sierpnia 1991 r. Dlaczego jako symbol niepodległości wybrana została data z najnowszej historii, a nie powiązano go z wcześniejszymi dążeniami niepodległościowymi Ukrainy?

Myślę, że 24 sierpnia był po prostu datą, która łączyła niemal całe społeczeństwo, był to punkt w historii zrozumiały dla wszystkich.

12.>>

Warto przypomnieć, że w referendum niepodległościowym, które odbyło się 1 grudnia 1991 r., ludność Ukrainy wyraziła bardzo szerokie poparcie dla Deklaracji niepodległości, za było ponad 90 proc. głosów przy 82 proc. frekwencji. Za oddzieleniem się od ZSRS głosowano również na Krymie czy w Donbasie. Oczywiście bardziej logiczne wydaje się świętowanie w odniesieniu do wydarzeń z roku 1917, czyli początków Ukraińskiej Republiki Ludowej. Jestem jednak przekonany, że na początku lat 90. większość obywateli nie identyfikowała się z tą tradycją, czego ja osobiście żałuję.

Wydaje się, że w twoim konkretnym przypadku, jesteś przeciw Polakom ze Lwowa, odwoływanie się do URL nie jest oczywiste... Dlaczego właśnie ten okres jest dla ciebie tak ważny?

Tak. Pomimo tego, że w 1918 r. Ukraińcy walczyli z Polakami, także z moimi przodkami na terenie ziemi lwowskiej, uważam, że URL jest nośnikiem ważnych dla nas idei. Chodzi mi przede wszystkim o świadomą, państwowotwórczą działalność a także o wartości, jakie deklarowano w dokumentach państwowych. Są one dla mnie bardziej czytelne i ważne niż ten festiwal wolności, który przeżyliśmy na początku lat 90. i po którym ostatecznie bardzo szybko przejęła władzę postkomunistyczna nomenklatura, która miała po prostu doświadczenie polityczne.

A jednak lata 90. rozczarowały bardzo wiele osób... Czy tęsknota za związkiem sowieckim była odczuwalna na Ukrainie?

Tak jednoznaczne poparcie dla opuszczenia ZSRS wynikało przede wszystkim z doświadczenia długotrwałego kryzysu w tym państwie. Nie sądzę, że często ta decyzja miała podłoże polityczne. W porównaniu z tym, co działo się w tym czasie w Polsce czy na Litwie trzeba przyznać, że polityczny ruch na rzecz niepodległej Ukrainy był wówczas awangardą. Dla większości ludzi było to referendum, w którym opowiedzieli się przeciwko władzy sowieckiej, przeciwko warunkom życia, jakich doświadczali. Oczywiście byli też tacy, którzy pamiętali sowieckie represje, nie brakowa-

ło jednak też tych, którzy pamiętać o nich nie chcieli. Było to więc bardziej głosownie lodówek, niż politycznych poglądów. Rzeczywiście, lata 90. na Ukrainie okazały się bardzo trudne, więc niemała część z tych, którzy głosowali za wyjściem z ZSRS zaczęła za tą rzeczywistością tęsknić. Do tego doszły nieudane reformy, oligarchat, przez co dla wielu demokracja stała się synonimem dzikiego kapitalizmu, który nie zważa na żadne normy społeczne. Myślę, że działo się tak dlatego, że większość naszego społeczeństwa nie zaangażowała się w zachodzące przemiany, stała z boku.

Teraz, w warunkach wojny, nieangażowanie się w życie społeczne, sprawy kraju wydaje się niemal niemożliwe...

Tak, ale nie wykluczyłbym, że takich ludzi można spotkać. Oczywiście pełnoskalowa agresja Rosji na Ukrainę to według mnie najlepsza szczepionka na sympatie wobec sowieckiego czy rosyjskiego imperializmu, ale i ona nie zawsze działa. Faktem jest jednak, że wojna, w której żyjemy, jest inna niż konflikty XIX w., które miały na celu zagarnięcie terytorium, by zdobyć zasoby. Jestem przekonany, że to wojna cywilizacyjna. Ta warstwa ideologiczna zdecydowanie przeważa nad warstwą materialną. Ukraińcy walczą teraz o własne istnienie

nie tylko w wymiarze fizycznym, ale również narodowym. Nie myślę tu o narodzie w sensie etnicznym, ale politycznym. Dla większości Ukraińców stało się więc jasne, że jeśli nie zaangażują się w walkę lub choćby pomoc tym, którzy walczą, przestanie istnieć wszystko to, co znają i co jest dla nich ważne. Może nie jest to doskonała rzeczywistość, może nie zawsze nam odpowiada, ale to ona decyduje o naszym istnieniu. Może te 32 lata niepodległości nie były jednym pasmem sukcesów, niemniej jednak zdobycze demokratyczne były w tym czasie realizowane. Wspomnę choćby dwie rewolucje, zmiany rządów czy prezydentów. Nawet ci, którzy nie mają wiele, zrozumieli więc, że nasz sąsiad ze Wschodu, jeśli tylko pozwoli, zniszczy cały ich świat. Teraz, gdy walki o niepodległość każdy doświadczył na sobie, swojej rodzinie, zmianie warunków życia ma nadzieję, że gdy wygramy wojnę — w co wierzę — nie dojdzie już do tego, by państwem ponownie zawładnął konglomerat oligarchatu i tzw. klasy politycznej. Mam nadzieję, że to doświadczenie będzie swego rodzaju zaworem bezpieczeństwa naszego systemu społecznego. Bardzo bym chciał w to wierzyć. ■

Rozmawiała Ilona Lewandowska

TVP
WILNO

24 sierpnia obchodzony jest Dzień Niepodległości Ukrainy. Będzie to już drugie święto w warunkach wojny **Fot. Marian Paluszkiwicz**

Strategia Oporu Obywatelskiego: zatwierdzić czy przedyskutować?

Wcielanie w życie zatwierdzonej przez Sejm jeszcze przed rokiem Strategii Oporu Obywatelskiego miało rozpocząć się w 2023 r. Niestety, rząd dotychczas nie zatwierdził planu niezbędnego do rozpoczęcia procesu. Raimundas Lopata sądzi, że potrzebna jest szersza dyskusja w tej kwestii.

Antoni Radczenko

Członek sejmowego Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony z Ruchu Liberalistów Raimundas Lopata sądzi, że strategia jest potrzebna.

— Sądzę, że tak. Bo jest częścią ogólnej strategii bezpieczeństwa państwa. Na podstawie której są szykowane odpowiednie plany obronne — powiedział „Kurierowi Wileńskiemu” polityk.

ZATWIERDZENIE STRATEGII

17 maja 2022 r. Sejm zatwierdził Strategię Oporu Obywatelskiego. „Celem strategii, której czas trwania jest przewidziany do roku 2035, jest zapewnienie praw obywatelskich ugruntowanych w Konstytucji do oporu wobec każdego, kto posiłkując się przemocą zagraża niepodległości, integralności terytorialnej i łaadowi konstytucyjnemu państwa oraz realizacji praw i obowiązków obywateli do obrony kraju przed zagranicznym atakiem zbrojnym” — czytamy w specjalnym sejmowym uzasadnieniu.

Zatwierdzona strategia przywodzi do wzmacniania edukacji oraz informowania mieszkańców Litwy w zakresie istniejących niebezpieczeństw, bezpieczeństwa narodowego oraz możliwościach dołączenia do systemu obrony kraju. Ma też wzmacniać postawę obywatelską i patriotyczną wśród młodzieży oraz zapewnić odpowiednie doszkolenie pedagogów. Celem jest też zachęcanie obywateli do uczestniczenia w życiu publicznym kraju oraz pielęgnowanie pamięci historycznej. Zgodnie z dokumentem mają być zorganizowane spe-

Laurynas Kasčiūnas poinformował, że jego Komitet zajmie się przygotowaniem planu realizacji strategii

cialne szkolenia dla wszystkich urzędników państwowych, nauczycieli szkolnych, uczniów ostatnich dwóch klas gimnazjalnych, osób odbywających alternatywną służbę wojskową oraz członków Litewskiego Związku Strzelców.

Strategia ma nauczyć obywateli funkcjonować zarówno w czasie pokoju oraz wojny i okupacji. „W czasie pokoju mieszkańcy będą przygotowywani do obywatelskiego oporu: będzie wzmacniana ich odporność i obywatelska wola, będą im przekazywane wiadomości teoretyczne oraz nawyki praktyczne z zakresu oporu obywatelskiego. To pozwoli skutecznie wciągnąć obywateli do systemu obrony kraju” — pisze się w uzasadnieniu. Natomiast dalej są następujące sformułowania: „W przypadku okupacji opór obywatelski staje się jednym

z podstawowych środków niezbędnych do zachowania ciągłości państwa. Zbrojny i niezbrojny opór ma nie zezwolić okupantowi na legitymizację swej władzy, osłabiać jego sprawność polityczną, administracyjną i wojskową oraz zademonstrować okupantowi oraz światu gotowość do oporu”.

KRYTYKA OŚRODKA PREZYDENCKIEGO

Strategia miała być realizowana od roku bieżącego. Jednak do jej wcielania jest potrzebny plan realizacji, który ma zatwierdzić rząd. Niestety, dotychczas taki plan nie został przygotowany. Z powodu zwlekania koalicja rządząca jest krytykowana przez opozycję oraz ośrodek prezydencki.

14.>>

Doradca Gitanasa Nausėdy Kęstutis Budrys, w rozmowie z LRT, nieprzygotowanie planu ocenił negatywnie, ponieważ pierwszy etap wdrażania strategii w życie dotyczył lat 2023-2025. „Teraz jesteśmy w drugiej połowie 2023 r., dlatego wkrótce w ogóle nie będzie sensu zaliczać tego roku i chyba trzeba będzie szykować plan na lata 2024-2026” – oświadczył Budrys.

Doradca zaznaczył, że pewne sformułowania strategii są niedoprecyzowane, tym niemniej warto ją zatwierdzić w obecnej formie, a następnie uchylić usterki i zapłacić luki. „Nie zawsze jest tak, że lepiej jakikolwiek plan niż żaden. Są sytuacje, kiedy lepiej, żeby nie było żadnego planu. Ale w tym wypadku mamy plan, więc musimy go zatwierdzić i iść do przodu. W trakcie realizacji będziemy patrzyli, gdzie będziemy w następnym roku” – oświadczył doradca.

Przed kilkoma tygodniami szef sejmowego Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Laurynas Kasčiūnas poinformował, że jego komitet będzie pracował nad przygo-

towaniem planu. Polityk oświadczył, że nie warto tworzyć „planu dla samego planu”, tylko trzeba opracować jakościowy dokument, który będzie odpowiadał wszystkim wymogom i standardom. Nad dokumentem mają pracować nie tylko posłowie, ale również doradcy Komitetu. „Miejmy nadzieję, że osiągniemy odpowiedni poziom i rząd go zaaprobuje” – powiedział dziennikarzom parlamentarzysta. Jeszcze wcześniej minister obrony Arvydas Anušauskas informował, że rządowi zaprezentowano kilka wariantów planu, ale wszystkie doczekały się uwag, dlatego dokument jest doprecyzowany.

TAKTYKA SPALONEJ ZIEMI

Raimundas Lopata uważa, że nie warto śpieszyć się z wcielaniem w życie strategii, ponieważ sam pomysł potrzebuje dodatkowej dyskusji publicznej.

– Osobiście mam pewne zastrzeżenia do strategii, ponieważ mamy wojnę w Ukrainie. Niestety dotychczas nie wyciągnęliśmy wniosków z lekcji, jaką daje nam wojna. Wojna pokazała, że jeśli doj-

dzie do ataku na nasz kraj, to generalnie mogą zrobić to tylko ci, którzy obecnie zaatakowali Ukrainę. Widzimy, że w Ukrainie wróg stosuje taktykę wypalanej ziemi. To zrozumieli Ukraińcy. Więc kiedy oni cofają się, to ewakuują wszystkich mieszkańców. Opór faktycznie ogranicza się do linii frontu. Co pokazuje praktyka? Osoby, które zostają na terenach okupowanych, często są po prostu mordowane. Więc o jakim oporze obywatelskim możemy mówić? – wyraził wątpliwości poseł.

Zdaniem rozmówcy kwestia jest poważna i dlatego nie warto podejmować pochopnych decyzji.

– Tak naprawdę teraz nie jestem w stanie powiedzieć, jak ma wyglądać strategia. Uważam, że jeśli nie daj Boże dosięgnie nas taka katastrofa i wojsko będzie musiało cofać się, to wówczas razem z nim ma odbywać się ewakuacja mieszkańców, bo tylko w ten sposób możemy ich ochronić przed nieuniknioną śmiercią – dodał Lopata.

Dlatego zdaniem polityka problem potrzebuje odpowiedniej dyskusji społecznej. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

■ Związek Strzelców ma stać się elementem Strategii Oporu Obywatelskiego

15 września – ostrzegawczy strajk nauczycieli

Anna Pieszko

„Sytuacja staje się naprawdę groźna. Widzimy rzeczywistość w szkole, nauczyciele wycofują się z systemu edukacji, coraz bardziej ich brakuje. Nie chcemy obserwować upadku tego systemu” – uzasadnia Andrius Navickas, przewodniczący Litewskiego Związku Zawodowego Pracowników Oświaty (LZZPO).

– 15 września organizujemy strajk ostrzegawczy nauczycieli. Będzie trwał dwie godziny. Nauczyciele nie będą prowadzili lekcji – w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” poinformował Andrius Navickas.

Jak dodał, jeżeli rząd nie uwzględni żądań nauczycieli i nie zostaną osiągnięte kompromisowe rozwiązania, 29 września zostanie ogłoszony strajk generalny, który będzie trwał co najmniej miesiąc.

CZEGO CHCĄ PEDAGODZY?

– Chcemy podniesienia wynagrodzeń, żeby osiągnęły one cele deklarowane na mocy porozumienia partyjnego, w wysokości 130 VDU. Chcemy też, żeby została zmniejszona liczba uczniów w klasach i obciążenie pracą dla nauczycieli. To trzy podstawowe nasze żądania – wymienia przewodniczący związków zawodowych.

Obecne wynagrodzenia nauczyciele uważają za niewspółmierne do warunków pracy i wymagań. Opowiadają się też za maksymalną liczbą 20 uczniów w klasach początkowych i 24 w klasach starszych.

Na razie nie wiadomo, ilu nauczycieli weźmie udział w strajku.

– Wyślemy zaproszenie do dołączenia się dla wszystkich nauczycieli. Zaprosimy również inne związki zawodowe pracowników oświaty – zapowiada Andrius Navickas.

LZZPO podjął decyzję o ogłoszeniu strajku w poniedziałek, 21

Związki zawodowe nauczycieli zapowiadają strajk. W systemie oświaty jeszcze nie było tak źle.

„Nie chcemy obserwować upadku systemu oświaty” – uzasadnia Andrius Navickas

sierpnia. W poniedziałkowej dyskusji związkowców uczestniczył minister edukacji, nauki i sportu Gintautas Jakštas. Jednak według Navickasa, związek nie usłyszał od ministra konkretnego planu. We wtorek związkowcy zdecydowali o dokładnej dacie strajku.

„Wysłuchaliśmy ministra i nie otrzymaliśmy konkretnych propozycji ani decyzji. Dlatego podjęliśmy decyzję o ogłoszeniu strajku” – powiedział w poniedziałek Navickas.

„Czekamy na obietnice złożone przez ten rząd już od trzech lat, są one stale spychane na bok, a te podwyżki płac były takie, że w rzeczywistości płace stosunkowo spadały. Widzimy, że te porozumienia partyjne dotyczące litewskiej polityki oświatowej nie zostały wdrożone” – powiedział przewodniczący LZZPO.

„Ministerstwo chce przesunąć podwyżki płac nawet do września przyszłego roku, nie podając konkretnego terminu. Oczywiście jest, że chcą przesunąć podwyżkę na

czas, w którym będzie okres wyborczy i kiedy negocjacje lub dyskusje na ten temat nie będą się już odbywać” – wyjaśnił Navickas.

RESORT OŚWIATY: SZANUJEMY, ALE PODWYŻEK NIE BĘDZIE

Minister edukacji, nauki i sportu Gintautas Jakštas zapewnia, że w tym roku zwiększenie wynagrodzeń nauczycieli nie będzie już możliwe. Jak powiedział w komentarzu dla BNS, szanuje decyzję związku zawodowego o strajku.

„W demokratycznym kraju szanujemy każdą uzasadnioną decyzję. I choć została wybrana taka forma dialogu, jestem skłonny rozmawiać w każdych warunkach. Nie zmieniają się też plany dwukrotnego podwyższenia pensji nauczycieli w przyszłym roku: od stycznia i od września przyszłego roku” – powiedział minister Jakštas.

„A już od 1 września nauczyciele, którzy będą pracować w ramach zaktualizowanych programów, otrzymają o 20 proc. wyższe wynagrodzenie za przygotowanie się do lekcji. Na ten cel z budżetu państwa przeznaczono 7,5 mln euro” – dodał.

KRYTYCZNA SYTUACJA

W systemie edukacji nie było jeszcze tak źle: brak nauczycieli jest krytyczny. Starsze pokolenie nauczycieli przechodzi na emeryturę, nie ma ich kim zastąpić, bo młodzi ludzie nie wybierają tego zawodu jako nieatrakcyjnego i nisko płatnego.

Również znaczna liczba młodszych nauczycieli zmienia zawód i opuszcza szkoły. „Bardzo smutne jest to, że wycofują się najlepsi, najsilniejsi nauczyciele, a na ich miejsce często przychodzą osoby o wątpliwej renomie” – wskazuje Andrius Navickas.

16.>> Dziś w szkołach na Litwie jest ponad 600 wolnych miejsc pracy.

„ODCHODZĘ. ZOSTAWIAM CIĘ. NIE GNIEWAJ SIĘ”

W nadchodzącym roku szkolnym do pracy nie wróci m.in. Alius Avčinkinaskas, znany nauczyciel języka i literatury litewskiej, laureat Nagrody im. M. Lukšienė, który w jednej z sieci społecznościowych podzielił się poruszającym wpisem. Słowa „Odchodzę. Zostawiam cię. Nie gniewaj się” po 10 latach pracy pedagogicznej pożegnał się z wileńskim Gimnazjum Užupio. Ta historia wywołała szeroki rezonans społeczny.

W licznych wywiadach Avčinkinaskas mówił zarówno o powodach swojej decyzji o odejściu ze szkoły, jak i o tym, czy nauczyciel może stać się szanowany i dlaczego młodzi pedagodzy coraz częściej opuszczają szkoły.

ZAMYKANIE OCZU NA REALIA

„Ci, którzy są odpowiedzialni za cały system edukacji: ministerstwo, agencja edukacji, samorządy — nigdy nawet nie planują usłyszeć, jaki jest prawdziwy stan rzeczy. Mają wyobrażenie, mają teoretyczne oczekiwania, gonią za pewnymi kliszami, etykietami, popularnością, wszelkiego rodzaju wskaźnikami. Są oni bardzo daleko od szkolnych realiów i zamykają oczy przed tym, co dzieje się w szkole. I myślę, że jest to wyraz największej obojętności, największego cynizmu” — mówił nauczyciel.

„Fałszywe stwierdzenia ministerstwa i innych instytucji, że finanse o niczym nie decydują, jest przykrywką własnej niekompetencji, braku kręgosłupa czy takiego zupełnie niefrasobliwego podejścia do własnej przyszłości jako państwa” — wskazywał.

„Ukończyłem szkołę 15 lat temu. Nasza wychowawczyni mawiała, że od czasu uzyskania niepodległości czekamy na pozytywne zmiany. Nie ma takich zmian. Niedługo odejdę ze szkoły, bo rozumiem, że tych pozytywnych zmian nie będzie.

I żał mi, nauczyciele oddali całe swoje życie szkole w oczekiwaniu na zmiany. A na czym polegają te zmiany? Emerytura w wysokości 400 euro?” — pytał nauczyciel.

NAUCZYCIELE ZAKŁADNIKAMI SYSTEMU

Jedyną odpowiedzią na pytanie, dlaczego opuścił szkołę, Avčinkinaskas nie mógł wskazać. „Przed wszystkim jest to stosunek państwa do nauczyciela — jest lekceważący, poniżający, upokarzający, deprecjonujący. Kiedy w ciągu dekady sytuacja w oświacie na Litwie nie zmieniła się na lepsze, ale na gorsze, pod względem emocjonalnego, psychicznego stanu nauczycieli, obciążenia pracą, wynagrodzenia, które nie jest proporcjonalne do obciążenia pracą, to wszystkie te rzeczy przyczyniły się do tego, że zdecydowałem odejść z pracy. Nie widzę bardziej zdroworozsądkowych opcji, dlaczego warto zostać w szkole, chociaż absolutnie szkoda się z nią pożegnać” — argumentował.

„Jestem zmęczony całą kulturą pracy, nie samą szkołą, ale samym systemem, który wciąga, wkręca w taki sposób, że człowiek ledwo wychodzi z tego żywy. To zniekształ-

cone postrzeganie kultury pracy było kluczowym momentem, kiedy powiedziałem sobie: dość — granica została przekroczona, po prostu musisz myśleć o sobie” — powiedział w jednym z wywiadów po odejściu ze szkoły.

„PRACOWAĆ BEZ PODRĘCZNIKÓW”

Brak nauczycieli to nie jedyny problem szkół. Od września uczniowie klas nieparzystych będą uczyć się zgodnie ze zaktualizowanym programem nauczania. Jednak nauczyciele nie mają jeszcze zaktualizowanych podręczników. Według ministra Jakštasa większość nowych podręczników ukaże się do końca września, kolejna część pojawi się później.

„Nauczyciele naprawdę mogą pracować bez podręczników, mogą pracować z materiałem, który był do tej pory. Treści edukacyjne nie zmieniają się tak bardzo, nie chodzi o to, że teraz będziemy uczyć innej matematyki niż ta, której uczyliśmy do tej pory, ani czy nasza historia zasadniczo się zmienia” — wyjaśniał Gintautas Jakštas. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

■ Krytyczny próg został już przekroczony — nauczyciele poprzez strajk zwracają uwagę na problem

W sierpniu paczki żywnościowe otrzyma 206 tys. potrzebujących

Honorata Adamowicz

Tymczasem dyrektor funduszu dobroczynnego Maisto Bankas (pol. Bank Żywności) Simonas Gurevičius w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedział, że liczba potrzebujących jest znacznie większa, a Maisto Bankas wspiera prawie 240 tys. osób potrzebujących.

— Liczba osób potrzebujących stale rośnie. W tym roku, w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, liczba osób potrzebujących zwiększyła się o blisko 70 tysięcy. Jesienią ta liczba jeszcze bardziej wzrośnie, ponieważ dojdą rachunki za ogrzewanie — powiedział Simonas Gurevičius.

WSPARCIA POTRZEBUJĄ NIE TYLKO OSOBY BEZROBOTNE

Do paczki z pomocą trafi siedem rodzajów artykułów spożywczych: podgrzewane mleko w ultrawysokiej temperaturze o dłuższym okresie przydatności do spożycia, zielony groszek w puszkach, jęczmień perłowy, cukier organiczny, konserwy z kurczaka i wieprzowiny oraz herbatniki.

— Paczki żywnościowe są bardzo potrzebne. Potrzebujących jest coraz więcej i nie tylko w tej „tradycyjnej” grupie osób bezrobotnych, samotnych i starszych. Ostatnio coraz częściej po pomoc zwracają się też osoby pracujące za minimum, którym pieniędzy nie starcza na przeżycie. Zwłaszcza teraz, jak wszystko zdrożało — zaznaczył dyrektor funduszu dobroczynnego Maisto Bankas.

PACZKI ROZDAWANE PO RAZ CZWARTY

„Paczki żywnościowe są rozdawane ludziom, którzy są w potrzebie lub w danej chwili znajdują się

Startowało czwarte w tym roku przydzielanie pomocy żywnościowej. Paczki trafią tym razem do 206 tys. niezamożnych mieszkańców.

w trudnej sytuacji życiowej. To tylko jedna z form wsparcia udzielanego przez państwo. Bardzo ważne jest, aby wsparcie udzielane przez państwo docierało do tych, którzy najbardziej potrzebują pomocy” — napisano w raporcie ministerstwa opieki socjalnej i pracy.

Paczki żywnościowe w tym roku rozdawane są po raz czwarty, a przydzielane będą jeszcze w październiku i grudniu br. Wraz z grudniową dystrybucją produktów żywnościowych mieszkańcy otrzymają również artykuły higieniczne.

Wszystkie pakiety wsparcia są wstępnie zapakowane i gotowe do rozdania, więc ludzie nie muszą przynosić osobistych koszyków.

Pomoc jest organizowana przez administracje samorządów oraz dwie pozarządowe instytucje: fundusz dobroczynności i wsparcia Maisto Bankas i Stowarzyszenie Litewskiego Czerwonego Krzyża.

INFORMACJE W STAROSTWIE

Mieszkańcy w sprawie pomocy powinni zwracać się do administracji swoich starostw, gdzie otrzymają dokładne informacje co do czasu i miejsca przydziału paczek żywnościowych. Znaleźć informacje może też na stronach internetowych swego starostwa i Maisto Bankas.

Produkty spożywcze są dostępne dla tych mieszkańców, których średni miesięczny dochód na członka rodziny nie przekracza obecnie 235,5 euro miesięcznie.

W przypadku przyczyn obiektywnych, zgodnie z procedurą ustaloną przez administrację samorządową, wsparcie może zostać przyznane, gdy dochód przekracza określoną kwotę miesięcznie. Przypadki wyjątków i kwoty mające do nich zastosowanie są ustalane indywidualnie przez każdy samorząd. ■

Liczba osób potrzebujących wsparcia od państwa stale rośnie
Fot. Marian Paluszkiwicz

Dorośle problemy młodych: przemoc psychiczna wśród uczniów nadal aktualna

Honorata Adamowicz

Sonata Vizgaudienė, psycholog dzieci i młodzieży, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedziała, że przemoc psychiczna wśród młodzieży jest bardzo rozpowszechniona i rodzice w żadnym wypadku nie mogą bagatelizować tego problemu.

PRZEMOC RÓWIEŚNICZA WCIĄŻ DUŻYM PROBLEMEM

— Przez wiele lat pracuję z dziećmi i młodzieżą. Niestety, ale problem psychicznej przemocy w szkole wciąż jest bardzo wielki, chociaż w ciągu ostatnich lat państwo i szkoły poświęcają temu problemowi dużo uwagi. Nie zauważyłam jednak, żeby w ciągu ostatnich kilku lat mocno zmniejszyła się liczba młodzieży, która doznaje przemocy psychicznej w szkole — powiedziała specjalistka.

Od 2018 r. sytuacja w szkołach na Litwie poprawiła się zaledwie o 0,9 proc., co pokazuje, że skala problemu nie maleje.

„ŚLEPOŚĆ”

W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

— Przemoc psychiczna to bardzo poważny problem, który w przyszłości może pozostawić ślady. Niestety, ale z opowiadań pacjentów muszę przyznać, że nie wszyscy nauczyciele przyczyniają się do tego, żeby ten problem zminimalizować. Od niektórych słyszałam, że nauczyciele widzą, jak koledzy z klasy znęcają się nad uczniem, ale udają, że nie zauważają tego i że po prostu nie ma tego problemu. To jest ogromny błąd tych pedagogów, bo to, że udają, że nie ma problemu, wcale nie oznacza, że jest wszystko dobrze — opowiada Sonata Vizgaudienė.

Badania pokazują, że szkoła jest nadal główną przestrzenią, w której ma miejsce przemoc psychiczna. Specja-

Według badania HBSC (Zachowania zdrowotne młodzieży szkolnej) w 2022 r. ponad jedna czwarta (26,9 proc.) uczniów klas 5-9 w naszym kraju doświadcza przemocy psychicznej w szkole.

Badania pokazują, że szkoła jest nadal główną przestrzenią, w której ma miejsce przemoc psychiczna **Fot. freepik.com**

listka zaznaczyła, że najważniejsze jest nie pozwolić dziecku zamknąć się. Najczęściej jednak młodzież i dzieci, które są wyśmiewane, wołają o tym milczeć, gdyż czują wstyd.

NIE WOLNO BAGATELIZOWAĆ PROBLEMU PRZEMOCY

— Jeżeli zauważymy, że nasze dziecko nie chce iść do szkoły, że unika kontaktu z rówieśnikami, należy o tym z nim porozmawiać. Jeżeli dziecko nic nie powie, to rodzic powinien zwrócić się do wychowawczynie i opowiedzieć o swoich podejrzeniach. W żadnym wypadku nie wolno mówić, żeby „pocierpiało”. Można poradzić, żeby nie zwracało uwagi, ale nie zawsze jest to możliwe i pomaga. Nie warto też mówić, żeby dzieci same wyjaśniły, bo to nie przyniesie żadnych pozytywnych skutków. Tutaj już muszą wtrącić się rodzice dziecka, które czuje się prześladowane, a także rodzice dziecka, które prześladowuje

oraz pedagog jako strona neutralna — zaznaczyła.

Ofiarą przemocy może zostać każdy. Czasami osoba nad którą znęcają się niczym nie wyróżnia się wśród innych, ale jest na przykład bardziej wrażliwa. Inni to odczuwają i z takiej osoby robią ofiarę, nad którą można znęcać się.

— Większość sądzi, że ofiarami przemocy są dzieci pochodzące z mniej zamożnych rodzin, ale tak nie jest. Czasami dziecko może być z zamożnej rodziny, niczym nie wyróżniać się z wyglądu, ale ma w charakterze coś, co właśnie przyciąga osoby niewłaściwie zachowujące się wobec innych — powiedziała Sonata Vizgaudienė.

HBSC to badanie dotyczące monitorowania stylu życia i zdrowia nastolatków w Europie, przeprowadzone zgodnie z jednolitym, międzynarodowym protokołem badawczym. Badania są przeprowadzane co cztery lata. ■

„Gwiazda Polarna” bastionem polskości w Stanach Zjednoczonych od 1908 roku

O polonijnym dwutygodniku ze Stevens Point w Wisconsin (USA) rozmawiamy z Jackiem Hilgierem, redaktorem naczelnym „Gwiazdy Polarnej”.

Leszek Wątróbski: Jesteś wydawcą i redaktorem naczelnym dwutygodnika „Gwiazda Polarna”.

Jacek Hilgier: Wcześniej redaktorami naczelnymi naszego pisma byli m.in.: Edward Dusza, Alfons Hering, Paweł Klimowicz, Franciszek Kmiotowicz, Małgorzata Terentiew-Ćwiklińska, Leszek Zieliński. „Gwiazda Polarna” to jedna z najstarszych niezależnych gazet polskojęzycznych ukazujących się w Stanach Zjednoczonych non stop, bez żadnych przerw. Ukazuje się od roku 1908 w Stevens Point, w stanie Wisconsin. Treść artykułów jest bardzo zróżnicowana — z dominacją problematyki historycznej i kulturalnej, dotyczącej głównie Polski, Polonii, Kanady i Stanów Zjednoczonych. Jej profil porównać można do „Przekroju” (polskiego czasopisma społeczno-kulturalnego wydawanego w Krakowie od roku 1945 — przyp. aut.). „Gwiazda Polarna” to m.in. zbiór tekstów historycznych i ciekawostek, komentarzy, poradnictwa, felietonów, tradycji i zwyczajów polskich oraz fakty z życia Polonii na świecie. Chodzi nam o porównawcze ukazanie, jak żyją Polacy w innych krajach świata. Gazeta stara się zachować bardzo zróżnicowany profil tematyczny i dotrzeć do możliwie szerokiego grona czytelników. Niezależność „Gwiazdy Polarnej” polega na nieangażowaniu się w bieżące spory pomiędzy różnymi odłamami Polonii amerykańskiej, a tym bardziej niepopieraniu któregośkolwiek z nich.

Eksplozja polskich czasopism w USA zaczęła się w końcu XIX wieku.

Początek eksplozji polskich wydawnictw w USA nastąpił w latach 1887-1888, odkąd zaczęły się ukazywać takie pisma jak: „Echo z Polski” w Nowym Jorku (1863) — pierwsze czasopismo w języ-

Jacek Hilgier, redaktor naczelny „Gwiazdy Polarnej” Fot. autor

ku polskim, „Orzeł Polski” (1870), „Kuryer Polski” w Milwaukee, „Dziennik Chicagoski” (pisownia oryginalna), „Gazeta Polska” w Chicago (1873), „Gazeta Polska Katolicka” w Detroit (1873), „Zgoda” (1881), „Polak w Ameryce” w Buffalo (1888), „Kurier” w Bostonie, „Wiara i Ojczyzna” (1891), „Wiadomości Codzienne” w Cleveland, „Naród Polski” w Filadelfii (1896), „Dziennik Związkowy” w Chicago (1908), „Robotnik Polski” w Nowym Jorku (1908), „Dziennik Polski” w Detroit i nasza „Gwiazda Polarna” w Stevens Point. Na początku XX w. nakład licznych pism reprezentujących wszystkie polityczne i społeczne nurty Polonii wynosił 200 tys. egzemplarzy.

Początkowo Wasz dwutygodnik ukazywał się jako dodatek do „Rolnika”.

Od roku 1908 nasze pismo funkcjonowało na rynku prasowym jako dodatek do „Rolnika” („The Farmer”), pisma założonego

w roku 1891 przez Zygmunta Hutera i Teofila Krutę, ukazującego się lokalnie dla polskich emigrantów z okolic Stevens Point (od 1892 do 1960). Po wydaniu 50 numerów, 1 października 1909 r., właściciele — bracia Józef i Stefan Worzałowie — dokonali uniezależnienia tytułu gazety i „Gwiazda Polarna” zaczęła prowadzić całkowicie samodzielną działalność. W roku 1989 odkupiła ją spółka „Point Publications, Inc. Co.”, której właścicielami byli: David L. Stewart i Małgorzata Terentiew-Ćwiklińska, redaktor naczelna gazety. Początkowo ukazywała się w stosunkowo dużym nakładzie, dochodzącym nawet do 10 tys. egzemplarzy i skierowana była do lokalnych czytelników ciągle rozmawiających ze sobą wyłącznie po polsku. Od tamtych czasów sytuacja uległa diametralnej zmianie — niestety na niekorzyść. W Stevens Point nie ma już praktycznie Polonii. Jest natomiast jej trzecie i czwarte pokolenie, które po polsku już nie rozmawia i siłą rzeczy gazety polskiej nie kupuje. Opieramy się więc od dawna głównie na prenumeracie, na wysyłce gazet po całych Stanach, do indywidualnych odbiorców. Najważniejsze kierunki prenumeraty pokrywają się z największymi ośrodkami polonijnymi, takimi jak: stan Nowy Jork, Floryda, Illinois, Arizona czy Kalifornia.

Skąd wziął się tytuł waszego dwutygodnika?

Tytuł pisma powstał w wyniku konkursu rozpisanego przez pierwszą redakcję. Wygrała wówczas propozycja „Gwiazda Polarna”. Uważano ją za nazwę symboliczną. Jak niegdyś wiodła ona starych żeglarzy do nowych, nieznanych lądów, tak prowadzić miała naszych emigrantów do ziemi amerykańskiej, gdzie nadal powinna być ich wierną przewodniczką.

20.>>

Co interesuje waszych czytelników?

Nasi czytelnicy to najczęściej ludzie starsi, to osoby o poglądach raczej konserwatywnych i katolickich. Dla nich bardzo ważna jest więc tematyka kościelna, która zawsze cieszyła się i nadal cieszy dużym zainteresowaniem, szczególnie w czasach, kiedy papieżem był Polak Jan Paweł II. W naszej okolicy pracuje trzech polskich księży. Nabożeństwa odprawiane są jednak głównie po angielsku. W jednej z parafii w Stevens Point święcenie pokarmów na Wielkanoc i nabożeństwa odbywają się po polsku. Od lat trwa u nas proces szybkich zmian demograficznych wśród Polonii amerykańskiej. Lata, kiedy wielu marzyło o wyjeździe do Ameryki i złapaniu Pana Boga za nogi oraz szansie na ustawienie się finansowo i życiowo w kraju, dawno już minęły i chyba już nigdy nie wrócą. Ci, co tu zostali, to albo się starzeją, albo odchodzą od polskości. Dotyczy to szczególnie młodego pokolenia, które korzysta najczęściej z Internetu, z którego czerpie wszelką wiedzę. A wydawanie gazety polonijnej w wersji papierowej jest dziś naprawdę wielkim wyzwaniem i wiąże się z dużym nakładem pracy, stresu i poszukiwania sposobu dotarcia do każdego czytelnika, a potem utrzymania z nim kontaktu. Dzisiejsza Polonia Stevens Point to trzecie i czwarte pokolenie polskich emigrantów rozmawiających na co dzień po angielsku i słabo lub wcale nieznających języka polskiego.

Nic więc dziwnego, że oni nie czytają, a co za tym idzie, nie prenumerują „Gwiazdy Polarnej”. Natomiast nasi czytelnicy to głównie prenumeratorzy. Są to przeważnie ludzie w wieku 50+ i więcej. Wielu z nich to seniorzy przyzwyczajeni przez dziesiątki lat do czytania polskiej prasy. Oni wolą zdecydowanie czytać niż serfować po Internecie. Dla większości też naszymi czytelnikami, związanych z nami od lat, „Gwiazda Polarna” to jedyny kontakt z językiem oj-

■ Uniwersytet Wisconsin w Stevens Point Fot. archiwum pryw.

czystym. Dla wielu z nich, mieszkających wśród amerykańskich sąsiadów, nieutrzymujących na co dzień kontaktu z żadną organizacją polonijną, prenumerata „Gwiazdy Polarnej” to emocjonalny powrót do czasów i miejsc, które już dawno minęły. Nie ma więc dopływu świeżej, polskiej krwi. Tak to wygląda z mojej perspektywy. Sam, kiedy tu przyjechałem, musiałem „szlifować” język angielski. I długie lata zajęło mi przystosowanie się do nowych warunków tu panujących.

Ostatnio dużo piszecie także o Ukrainie...

Spółeczeństwo amerykańskie, w przeciwieństwie do polonijnego, jest raczej mało zainteresowane tym tematem. Przeciętnego Amerykanina tematyka europejska raczej nie interesuje albo niewiele. Są raczej zapatrzeni w siebie i uważają się za pępek świata. Nie znaczy to oczywiście, że Ameryka nie pomaga Ukrainie. Zarówno bowiem prezydent, jak i parlament czy amerykański rząd wspierają ją finansowo i militarnie w walce z rosyjskim najeźdźcą.

Jak zorganizowana jest wasza redakcja?

Ja jestem szefem. Moja żona, Monika Pawlak, jest redaktorem technicznym i graficznym. Od lat związany jest z nami Edward Duszka, który przez lata był tu redaktorem, korespondentem i właścicielem wydawnictwa. Mamy też

kilku współpracowników z Polski. Współpracujemy ze sobą głównie online. Elektronicznie też wysyłamy gotowe teksty do drukarni.

Wasza redakcja znajduje się w miejscowości Stevens Point...

Miasteczko to powstało w dosyć nietypowym miejscu jak na Polonię w Ameryce — w bardzo małej miejscowości, w samym centrum stanu Wisconsin, nazywanym regionem Wielkich Jezior. Została zasiedlona głównie przez imigrantów z Polski i z Niemiec. Było tam również trochę przybyszów ze Skandynawii, ale głównie pierwszymi jej mieszkańcami byli Polacy i Niemcy. Szybko też powstały polskojęzyczne instytucje typu szkoła, kościół i w miarę upływu czasu właśnie gazeta. Stevens Point to nadal niewielka miejscowość licząca prawie 30 tys. mieszkańców, położona ponad 300 km na północ od Chicago. Okolice naszego miasteczka to tereny rolnicze i turystyczne. Można powiedzieć, że krajobrazowo są podobne do polskich Mazur i Kaszub. Mamy tu długie zimy — od połowy października nawet do maja. Wtedy pada śnieg i jest bardzo zimno. Nie ma też wielkich upałów i nie ma dużej wilgotności. Nie ma też przemysłu, ani obecnie, nowej Polonii.

Podobnie dzieje się dziś na całym świecie, wszędzie tam, gdzie mieszkają Polacy. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski

Jak odmawiać, nie raniąc innych?

Oczywiście nie chodzi o to, żeby odmawiać zawsze i każdemu. Jednak zwykle zakres próśb i oczekiwań, które ma wobec nas otoczenie, znacząco przekracza nasze chęci i możliwości. Jeśli ktoś nie umie odmawiać, będzie nieustannie zarzucany prośbami zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym. W rezultacie nie będzie miał czasu ani siły na sprawy ważne dla siebie. Ponadto będzie wykorzystywany przez osoby, które perfidnie żerują na czymś altruizmie lub na nieumiejętności odmawiania i stawiania granic...

Po pierwsze pamiętaj, że: „Ty masz prawo prosić, a ja mam prawo odmówić. Ja mam prawo prosić, ty masz prawo odmówić”. Nie obrażaj się więc, że ktoś „śmiał cię poprosić”. Nie atakuj proszącego, nie podnoś na niego głosu, nie pouczaj, ale również — nie poniżaj go, nie wyśmiewaj się z jego próśb czy słabości.

Po drugie — nie sprawiaj wrażenia, że chcesz, by cię proszono — czyli, że oczekujesz, iż druga osoba będzie się przed tobą płaszczyc. Odmawiaj w sposób stanowczy i jasny dla drugiej strony. Nie uśmiechaj się przy tym i nie kokietuj. Choć może ci się wydawać, że takie zachowanie uczyni twoją odmowę mniej bolesną, to w rzeczywistości druga strona odbiera to jako zachętę do dalszego proszenia ciebie.

Str. opr. H.A. na podst.
medycynaipasje.com.pl,
zwierciadlo.pl;
Fot. Pixabay.com

Optymizmu można się nauczyć

Optymista lepiej sobie radzi ze stresem, mniej choruje, jest lubiany, ma większą szansę na sukces. Lepiej też znosi porażki. Ma poczucie wpływu na wydarzenia. Człowiek pozytywnie nastawiony do świata wie, że wszystkie uczucia są potrzebne.

Optymizm to postawa, która powoduje, że człowiek się podnosi ze wszystkich dołków i upadków, odradza jak Feniks z popiołów. Coś się popsuje, przejmujemy się, a potem powiemy sobie: „No dobra, trzeba się zabrać do sprzątania”. A jeżeli coś stracimy, to wiemy, że dzięki tej stracie zrobiło się miejsce na coś nowego. W optyzmie kryje się zaufanie do siebie i do życia. Choć ma on też swoje zagrożenia, jeśli jest bezrefleksyjny, może się na przykład wiązać z podejmowaniem zbyt dużego ryzyka.

Ta postawa jest związana z tym, jak sobie wyjaśniamy świat. Budują ją nawyki i wzory myślowe. Buduje ją przekaz, jaki dostaliśmy w dzieciństwie, ale też inteligencja emocjonalna. Bo inteligencji emocjonalnej bliżej do optyzmizmu niż do pesymizmu. Optymista lepiej sobie radzi ze stresem, mniej choruje, jest lubiany, ma większą szansę na sukces. Lepiej też znosi porażki. Ma poczucie wpływu na wydarzenia. Nie przewiduje

nieszczęść, choć wie, że mogą się zdarzyć. To postawa bardziej racjonalna, przecież koncentrowanie się na trudnościach i zagrożeniach nic nie daje. Optymista wie, że wszystkie uczucia są potrzebne, nie boi się nawet tych trudnych, jak strach i rozpacz. Straty, przemijanie — dla pesymisty to koszmar, a optymista wie, że starość jest nieuchronna, ale przecież zdąży się nacieszyć życiem. Śmierć jest dla niego zwieńczeniem, a nie klęską życia. Szkoda, że naszą cechą narodową jest pesymizm, a nie optyzmizm — często bowiem szukamy ukojenia w narzekaniu, które przynosi tylko chwilową ulgę.

Na optyzmizm wpływają też temperament, biologiczne skłonności. Jednak nie jesteśmy na te predyspozycje skazani. Wszyscy możemy dążyć w stronę optyzmizmu, choć niektórym przychodzi on łatwiej.

Pesymista próbuje uniknąć przykrych doświadczeń czy zła, a przecież tego całkowicie nie da się uniknąć. Zamiast żyć pełnią, zatruwa się strachem, dopóki wydarzenia, których się boi, się nie pojawiają. Strategia: nie będę miała dużych oczekiwań, a więc nie będę miała dużych rozczarowań, nie uchroni od cierpienia. ■

Optymizm to postawa, która powoduje, że człowiek się podnosi ze wszystkich dołków i upadków

10 września 2023 r., godz. 19:00

Dom Kultury Polskiej w Wilnie (nowa sala)
ul. Naugarduko 76

Robert Brutter

„KANTATA NA CZTERY SKRZYDŁA”

(komedia metafizyczna)

Reżyseria – Jan Buchwald

Scenografia – Greta Subatavičiūtė

Kierownik Artystyczny Teatru – Irena Litwinowicz

„Kantata keturiems sparnams” (metafizinė komedija)

Bilety do nabycia poprzez [paySera](#) oraz przed spektaklem.

Informacja pod tel. +370 686 44703

Spektakl zrealizowany przy wsparciu finansowym Ambasady RP w Wilnie.

Nas wspierają:

Patroni medialni:

KUPNO

Najdrożej na Litwie kupujemy lasy (dojrzałe, młode, na drewno, poręby), ziemię i zagrody. Tel. 8 651 39 039

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. 8 686 03 070

Kupię mieszkanie. Może być bez remontu. Proponować różne warianty. Tel. 8 683 73159

W konkurencyjnych cenach skupujemy samochody. Załatwiamy dokumenty. Wasz samochód – nasza troska. Tel. 8 602 05 044

Skupujemy samochody w dowolnym stanie. Załatwiamy dokumenty. Rozliczamy się na miejscu. Tel. 8 611 33 626

Kupię samochód terenowy (lit. visureigis). Tel. 8 688 56 717

Kupujemy ziemię, las, suchy las. Cięcia sanitarne. Rozliczamy się od razu. Tel. 8 606 01 125

Kupię dokumenty (wniosek) na działkę ziemi niepodlegającej zwrotowi. Rozliczamy się od razu. Tel. 8 692 88 088

Kupujemy działki pod budowę w Wilnie i rejonie wileńskim. Wykonujemy projekty. Szybkie rozliczenie. Tel. 8 606 01 125

USŁUGI

Usługi cmentarne. Montaż pomników, nagrobków, płyta nagrobkowa – grobowce. Renowacja mogił, układanie kostki brukowej, wypełnienie kruszonym kamieniem i inne prace. www.gravas.lt, Vilnius, tel. 8 670 06 868

Wywóz śmieci. Transport ładunków. Profesjonal-

ny zespół wykona prace wyburzeniowe. Tel. 8 678 003 83; 8 679 46 521

Pokrycie dachowe, naprawa. Dostawa materiału. Gwarancja pracy. Niedrogo i jakościowo. Tel. 8 606 97 218

Remontujemy pokrycia dachowe, fasady. Wieloletnie doświadczenie. Tanio kompletujemy materiały, udzielamy gwarancji. Tel. 8 677 34 202

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajobrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno. Tel. 8 684 30 018

Klub Komunikacyjny zaprasza na rejs po Morzu Śródziemnym w dniach 10 – 17 października 2023 r. na trasie: Barcelona – La Goulette (Tunezja) – Palermo (Sycylia) – Neapol (Pompeje) – Genua – Marsylia – Barcelona.

Informacje o aktualnościach na www.slavija.lt oraz pod numerem telefonu 8 667 88489

SPRZEDAŻ

Sprzedam suchą tarcicę (tzw. „piłomateriały”) o rozmiarach: 0,1x0,1x6; 0,05x0,200x6; 0,05x0,075x6; 0,02x0,12x6. Tel. 8 618 41 164

UM
UTENOS MĖSA

DROGO SKUPIJE BYDŁO
8 620 33544
Płaci od razu!

KAWIARNIA SULTINIAI

- Smaczne pierożki z nadzieniem
- Aromatyczna kawa, herbata
- Szybka obsługa
- Gorące dania

Znajdą nas Państwo w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91, +370 612 62339

KUPUJEMY LASY

DOJRZAŁE, MŁODE,
NA DREWNO, PORĘBY,
ZIEMIĘ, ZAGRODY W
CAŁEJ LITWIE 8 676 41155

NAPRAWIAMY

- telewizory (LCD, plazmowe)
- komputery, monitory
- kamery wideo
- cyfrowe aparaty fotograficzne
- wieże muzyczne i inną aparaturę dźwiękową
- telefony komórkowe, radiotelefony
- mikrofalówki, odkurzacze.

Wykonujemy skomplikowany remont. Udzielamy gwarancji.
Vilnius, ul. Kauno 34
tel. 8 655 22234
www.taisykla.com

UAB „Krekenavos agrofirma“

SKUPIJEMY BYDŁO

KROWY, CIELICE, BYKI
WEDŁUG WAGI RZEZNEJ BĄDŹ ŻYWEJ
WAŻY, PŁACI OD RAZU, TRANSPORTUJE
TEL. (8 620) 61179

Hotel w Wilnie na sezon turystyczny zatrudni **dyżurnego administratora**

Wymagania: znajomość języka polskiego oraz angielskiego (podstawy).

Wynagrodzenie: około 100eur za dobę
Tel. 8 699 54718

ekonovus

Poszukujemy pracowników w Wilnie

Oferujemy pracę:

- PRACOWNIKOM MOBILNYCH EKIP SPRZĄTAJĄCYCH (sprzątanie terenu, od 750-950 euro)
- KIEROWCOM (kategorie C, CE od 2000 euro)
- PRACOWNIKOM POMOCNICZYM (od 850 euro)
- SORTOWNIKOM (od 750 euro)

Tel. 8 690 91969

Wynagrodzenie po odliczeniu podatku + premie.
Rekompensujemy paliwo
lub dowozimy do pracy transportem firmowym
Czekamy na Ciebie!

BLUE / YELLOW www.stipruskarta.lt #StiprasKarta #SiuniRazem

Wesprzyj wakacje sierot wojennych na Litwie

Dzwonić **1409** Przekazać 5 €

7.00 Info Wilno
7.15 Studio Wilno
7.30 S. „Wspólny dom”
7.45 Telezwierz
8.00 Pozyteczni.pl
8.20 Polonia 24
8.50 „Idźmy naprzód z nadzieją” film dok.
9.45 S. anim. „Miś Uszatek”
9.50 S. anim. „Stacyjkowo”
10.10 Gra słów
10.30 Słownik polsko@polski
10.55 Moda na język polski
11.20 Wędrowiec Polski
11.45 S. „Leśniczówka”
12.30 Makłowicz w podróży
13.00 Info Wilno
13.05 wosjko-polskie.pl
13.25 Weterynarze z sercem
13.50 Kabaret za kulisami
14.40 S. „Komisariat”
15.05 Gra słów
15.30 Dobre historie
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Egzamin z życia”
17.05 S. „Klan”
17.30 Ugotuj nam bajkę
17.50 S. anim. „Stacyjkowo”
18.05 S. „Barwy szczęścia”
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Wiadomości
21.00 Polskie Biesiady
22.45 Informacje kulturalne
23.00 S. „Komisja morderstw”
23.45 Info Wilno
00.00 Studio Wilno
00.15 Zakochaj się w Polsce

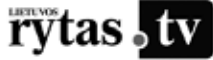

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,

8.30 Wiadomości
8.55 S. „Soko Leipzig”
9.40, 23.45 S. „Komisarz Rex”
10.30 S. „Jedna sprawa na dwóch”
11.30 S. „Diagnoza Betty”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 LRT Studio Spraw Bieżących
14.00 15.00, 16.00 Wiadomości
16.30 S. „Zaklinacze koni”
17.15 S. „Wszystko dla pań”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Ulice kobiet
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „RADAROM! Silni razem” film dok.
22.30 Wiadomości Rowerowe
23.00 S. „Dobry rok”

6.00 Filmy anim.
7.00 S. „Ratownicy”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Świeża krew”
11.00 S. „Prawie żonaty”
12.00 Wiadomości
13.20 Kopciuszek Księżniczka
14.30 S. „Płomień”
15.30 S. „Złoty chłopak”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Chcę zostać na Litwie
20.30 Kopciuszek Księżniczka
21.30 Wiadomości
22.30 „Sposób na morderstwo” thriller
00.25 S. „Świeża krew”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Przyjazna Litwa
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 „Od Memla do

Kłajpedy” film dok.
8.30 Droga
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Nasza rosyjska ulica
12.00 Legendy
13.00 „Gen ciekawości”
13.25 To jest kino
14.00 „Przerwa Litwy i mistrzostwa hip-hopu”
15.35 S. „Jedna sprawa na dwóch”
16.25 „To jest mój ogród”
16.55 S. dok. „Hillary”
18.00 „Dzień Niepodległości Ukrainy” koncert S. dok.
19.30 „Największe wodopoje w Afryce”
20.20 Niezapomniane Wilno
20.30 MŚ w lekkiej atletyce
23.00 „Wyprawa” komedia
00.45 „Wyprawa Narodowa”

6.00 Seriale anim.
7.45 S. „Pielęgniarki”
8.55 S. „Uzurpatorka”
10.00 S. „Barrister Babu”
11.00 S. „Kobiety lekarz”
12.00 S. „Niewierna”
14.00 S. „Macochoa”
15.00 S. anim.
16.00 Wiadomości TV3
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 S. „Pielęgniarki”
20.30 S. „Yellowstone”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.30 „Pozdrowienia z Paryża” film fab.
00.30 S. „Bosch”

6.05 S. „Ślepa strefa”
7.00, 13.30 Zasady mojej kuchni
8.25, 14.50 S. „Ciepła posada”

9.25, 15.55 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35 S. „CSI. Miami”
11.35 S. „Mentalista”
12.30 S. „Ślepa strefa”
17.00 Dzień info
17.30 S. „Mentalista”
18.30 S. „CSI. Miami”
19.30 S. „Seal Team”
20.30 „Ale numer!”
21.00 „Uniwersalny żołnierz: Powrót” film fab.
22.45 „Polowanie na Eagle One: Punkt śmierci” film fab.

5.30, 13.00 Nowy dzień
6.30 S. „Jasnowidz”
7.30 Kwestia gustu
8.00 S. „Tajemnice”
9.00, 19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25 S. „Na imię ma Kozaim”
12.00, 18.30, 23.00 Anatomia mieszkania
12.30 Misja lato
14.00, 0.30 S. „Ślad”
15.00 S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 S. dok. „Nieodnaleziona Rosja”
17.00, 23.30 S. „Miłość w deszczu”
18.20 Sport. Pogoda
20.00, 22.30 Reporter
20.40 Sport. Pogoda
20.50 S. „Jasnowidz”
22.50 Sport. Pogoda

5.30 S. „Hawaii 5.0”
7.25 S. „Cobra 11”
8.30 „Magazynowe wojny”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 S. „Simpsonowie”
11.30, 18.55 S. „Żonaty i z dziećmi”
12.30 S. „Tatusz rządzi”
13.00 S. „Tatusi”
14.00 S. „Cobra 11”

15.00 S. „CSI. NY”
16.00 S. „Hawaii 5.0”
18.00 S. „Goldbergowie”
20.00 „Inny świat. Indonezja”
21.00 „Larry Crowne. Uśmiech losu” komediodramat
23.05 S. „Elementary”
00.00 S. „Policjanci”

6.00 S. „Kadin”
7.00, 17.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00 S. „Zakazany owoc”
9.00 S. „Zranione serce”
10.00 S. „Cud”
11.00 S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00 S. „Dr House”
13.00, 20.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Major Crimes”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 S. „Bądź ze mną”
16.00 „Zamieńmy się żonami”
18.00 S. „Major Crimes”
19.00 S. „Dr House”
21.00 S. „Kassandra”
23.05 S. „Rocco Schiavone”
01.10 S. „Jednostka do zadań specjalnych”

6.15 S. „Dziedzictwo”
7.05 S. „Klan”
7.30 S. „Leśniczówka”
8.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
8.30 „Pełnia Wiary”
9.00 Wiadomości
9.10 „Kwadrans polityczny”
9.25 „Informacje kulturalne”
9.40 S. „Ranczo”
10.40 S. „Komisarz Alex”
11.40 S. „Ojciec Mateusz”
12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie”

13.00 Wiadomości	Amelka"	16.30 Info Dzień	17.55 S. „Przyłbice i kaptury"	reportaż
13.10 „Agrobiznes"	22.30 „Informacje kulturalne"	(17.45 Info Kultura)	18.55 „Historia pewnego życia"	15.55 „Wyjście"
13.35 „Magazyn Rolniczy"	23.00 S. „Glina"	18.00 „Teleexpress"	film dok.	film dok.
13.50 S. dok. „Wzdłuż 15. południka. Różnice i podobieństwa"	00.05 „Violeta poszła do nieba"	18.15 „Teleexpress Extra"	19.45 S. „Korona królów"	16.50 „Ma się rozumieć"
15.00 S. „Krawcowa z Madrytu"		18.30 „O co chodzi"	20.35 „Archiwum zimnej wojny"	17.00 Informacje dnia
16.00 Wiadomości	7.00, 23.05 „Polonia 24"	19.00 Panorama	21.05 S. „Kuchnia polska"	17.10 „Z wędką nad wodę w Polskę i świat"
16.20, 21.15 „ALARM!"	7.30 „Słownik polsko@polski"	19.20 „Za czy przeciw"	23.10 S. „Ekstradycja 2"	17.35 „Zew natury"
16.35 „Gra słów. Krzyżówka"	8.00 „Prywatne życie zwierząt"	19.55, 22.10 Serwis Info Wieczór	00.05 „Rebelia. Solidarność Walcząca"	18.05 „Akademia pro-life"
17.05 S. „Dziedzictwo"	8.30 „Pytanie na śniadanie"	20.15 Info Kultura	film dok.	18.15 Muzyczne chwile
18.00 „Teleexpress"	(11.35 „Panorama")	20.20 „Jak oni kłamią"		18.30 „Odpowiedzialni za Kościół"
18.20 „Jaka to melodia?"	12.10 „Nad Niemnem"	20.30 Wiadomości		19.00 Modlitwa Anioł Pański
19.00 S. „Ranczo"	12.30, 16.55 S. „Barwy szczęścia"	21.00 Gość		19.05 Informacje dnia
20.00 „Jeden z dziesięciu"	13.00 Wiadomości	21.15 „Minęła 20."	6.00 „Pamięć Sybiru"	19.15 „Rozmowy niedokończone"
20.30 Wiadomości	13.15 S. „Blondynka"	22.00 „W otwarte karty"	film dok.	20.25 Święty na każdy dzień
21.10 MŚ w lekkiej atletyce	15.00 „Kombinacje operacyjne"	22.50 „W tyle wizji"	7.00 Audycja Generalna papieża Franciszka z Watykanu (powt.)	20.30 S. anim.
23.10 „Sprawa dla reportera"	film dok.	23.30 „W tyle wizji Extra"	8.00 „Po stronie prawdy"	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
00.10 „Magazyn śledczy Anity Gargas"	16.00 Wiadomości	23.50 „Jak oni kłamią"	8.55, 18.55 „Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie"	21.20 Modlitwa różańcowa
	16.20 S. anim. „Miś Uszatek"	00.00 Info Wieczór	9.00 Informacje dnia	21.50 „Myśląc historia"
	16.40 S. anim. „Dziwne przygody Koziołka Matołka"	00.35 „W akcji"	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia"	22.00 Apel Jasnogórski
	17.25 „W obiektywie Polonii"		9.35 „Słowo życia"	22.20 Informacje dnia
8.00 „Muzyczne poranki"	17.40 „Wilnoteka"	7.00 „Informacje kulturalne"	9.40 „Poznajemy Polskę"	23.00 „Pogoria. Żeglarska szkoła życia"
8.15, 14.25, 22.30 „Informacje kulturalne"	18.00 Teleexpress	7.15 S. „1920. Wojna i miłość"	10.00 „Na zdrowie"	film dok.
8.40 „Trzeci punkt widzenia"	18.15 „Tour de Pologne - kroniki"	8.00 „Okrasa łamie przepisy"	10.20 S. anim.	23.40 „W ręce mojej szukaj siły i światła"
9.20 „Mazurki nad Wisłą"	18.25 S. „Akwarium, czyli samotność szpiega"	8.45 „Historia Mediów"	10.45 Święty na każdy dzień	reportaż
9.55 S. „Samochodzik i templariusze"	19.30 „Informacje kulturalne"	9.10 „Mrówcze szlaki"	10.50 Muzyczne chwile	00.15 „Dominikanie - od słowa do nauki"
11.20 „Wielki bieg"	19.45 „Czym żyje świat"	film dok.	11.00 Informacje dnia	film dok.
13.15 S. „Trzecia granica"	20.05 „Gra słów. Krzyżówka"	9.20 „Ukryte skarby"	11.15 „Rozmowy niedokończone"	
14.55 „Emanuel Schlechter. Szlagworty niezapomniane"	20.30 Wiadomości	9.45 „Z wieszaka historii"	12.25 „Myśląc Ojczyzna"	
film dok.	21.20 S. „Miasto skarbów"	10.15 S. „Sześć milionów sekund"	12.35 „Przyroda i ludzie"	6.00 Fani czterech kółek
15.55 „Skarb Jagiellonów. Polskie dzieje arrasami tkane"	23.35 „Reset"	10.45 S. dok. „Kaczki chronione"	13.00 Modlitwa Anioł Pański	9.00 Jak to jest zrobione?
film dok.		11.05 S. dok. „Brazylia. Historia naturalna"	13.03 Informacje dnia	10.00 Skarby z szopy
17.05 „Rzeka"	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek.	11.55 „Studium zbrodni"	13.20 „Ludwig Maria Grignion de Montfort"	10.30 Walka o bagaż
dramat	7.50 „Jak oni kłamią"	film dok.	film dok.	11.00 Łowcy staroci: renowacje
19.10 Wydarzenie aktualne	8.10 „W Kontrze"	12.50 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki"	14.15 „Słowo życia"	12.00 Łowcy staroci
19.30 S. „Samochodzik i templariusze"	9.10 „Minęła 8."	13.15 S. „Blondynka"	14.20 „Niedziela"	17.00 Skarby z szopy
21.00 „Teatr Telewizji - Dziewczęta z Nowolipiek.	10.10 „Minęła 9."	14.00 „Wojownicy czasu"	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	18.00 Łowcy staroci
	10.40 Plan dnia	14.30 „Defilada zwycięzców"	15.20 Muzyczne chwile	19.00 Jak to jest zrobione?
	11.30 Serwis Info Dzień	film dok.	15.30 „Naszym powołaniem jest świętość"	19.30 Jak to działa?
	13.00 Info Raport	15.15 „Było, nie minęło"		20.00 Łowcy staroci: renowacje
	14.20 Info Kultura	15.45 „Informacje kulturalne"		21.00 Van Go
	14.30 Serwis Info Dzień	16.05 „Giganci historii"		21.30 Dom na piaskach
		16.50 „Historia Mediów - Media story"		22.00 Łowcy staroci: renowacje
		17.10 S. „1920. Wojna i miłość"		23.00 Dom na piaskach
				00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Studio Wilno
7.30	Przystanek slow food
7.55	Wilnoteka
8.15	Polonia 24
8.40	Wojciech Cejrowski - bosy przez świat
9.30	S. anim. „Miś Uszatek”
9.35	Supelkowe ABC
10.10	Gra słów
10.30	Słownik polsko@polski
11.00	Pożyteczni.pl
11.20	Czas w las
11.45	Czas ma przebieg
12.30	Okrasa łamie przepisy
13.00	Info Wilno
13.05	Wilnoteka
13.20	Białoruski klimat
13.45	Portrety dokumentalne
14.20	Kabaretomaniacy
15.05	Gra słów
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Na dobre i na złe”
17.15	S. „Klan”
17.35	S. anim. „Miś Uszatek”
17.50	S. „Uzdrowisko”
18.20	Unia kulinarna
18.40	Litwa nieoczywista
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.30	S. „Ranczo”
20.30	Wiadomości
21.00	„1920. Bitwa Warszawska” film fab.
22.50	Informacje kulturalne
23.05	S. „Ojciec Mateusz”
23.45	Info Wilno
00.00	Studio Wilno
00.20	Sport
00.25	Dobre historie
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30	Wiadomości
8.55	S. „Soko Leipzig”

9.40	S. „Komisarz Rex”
10.30	S. „Jedna sprawa na dwóch”
11.30	S. „Diagnoza Betty”
12.15	Euromaxx
12.30	Kto i dlaczego?
13.00	LRT Studio
14.00	15.00, 16.00
	Wiadomości
16.30	S. „Zaklinacze koni”
17.15	S. „Wszystko dla pań”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.10	Moja piosenka
20.30	Panorama
21.00	Złoty umysł
22.15	„Trzy dni i jedno życie” thriller
00.10	„Naród i jego król” dramat
	

6.00	Filmy anim.
7.00	S. „Ratownicy”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Świeża krew”
11.00	S. „Prawie żonaty”
12.00	Wiadomości
13.20	Kopciuszek
14.30	S. „Płomień”
15.30	S. „Złoty chłopak”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
21.00	„Wonder Woman” film fab.
23.50	„Lokum” thriller
01.35	„Sposób na morderstwo” thriller
LRT PLUS	

6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Ulice kobiet
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Kuchnia Beaty
8.30	Memora
9.00	„Dzień dobry Litwo”
11.30	Śniadanie u sąsiada
12.00	Zbliżenie
13.00	Zacznij od siebie

13.30	Gen ciekawości
14.00	S. „Jedna sprawa na dwóch”
15.00	MŚ w kajakerstwie
17.05	S. dok. „Największe wodopoje w Afryce”
18.00	S. „Służyć i bronić”
19.00	Notatki przyrodnika
19.30	Wspólnymi siłami
20.30	MŚ w lekkiej atletyce
23.00	„Sentymentalny” komedia
00.20	„Wyprawa” komedia
	

6.00	Seriale anim.
7.45	S. „Pielęgniarki”
8.55	S. „Uzurpatorka”
10.00	S. „Barrister Babu”
11.00	S. „Kobiety lekarz”
12.15	MŚ w koszykówce mężczyzn. Łotwa-Liban
14.15	S. „Macochoa”
15.30	MŚ w koszykówce mężczyzn. Egipt-Litwa
16.00	Wiadomości TV3
17.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	„W 80 dni dookoła świata” film anim.
21.10	„Ja, robot” dramat
23.30	„Agentka” komedia
	

6.00	S. „Ślepa strefa”
7.00, 13.30	Zasady mojej kuchni
8.25, 14.50	S. „Ciepła posada”
9.25, 15.55	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35	S. „CSI. Miami”
11.35	S. „Mentalista”
12.30	S. „Ślepa strefa”
17.00	Info dzień
17.30	S. „Mentalista”

18.30	S. „CSI. Miami”
19.30	Wrestling
21.30	„Bez twarzy” film fab.
00.20	„Uniwersalny żołnierz: Powrót” film fab.

5.30, 13.00	Nowy dzień
6.30	S. „Jasnowidz”
7.30	Akademia wsi
8.00	S. „Tajemnice”
9.00, 19.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25	S. „Na imię ma Kozaim”
12.00	Pytanko
12.30	Drogi partyzanckie
13.00	Nowy dzień
14.00, 0.30	S. „Ślad”
15.00	S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	S. dok. „Nieodnaleziona Rosja”
17.00, 23.30	S. „Miłość w deszczu”
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Rolnik Jurgis
19.00	S. dok. „Nierozwiązane tajemnice świata”
20.00, 22.30	Reporter
20.40	Sport. Pogoda
20.50	S. „Jasnowidz”
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Rozmowy nad morzem

6.25	S. „Hawaii 5.0”
7.25	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„Przewodnik budowlany”
9.30	S. „Simpsonowie”
11.30, 19.00	S. „Żonaty i z dziećmi”
12.30	S. „Tatusz rządzi”
13.00	S. „Tatusi”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Hawaii 5.0”
18.00	S. „Goldbergowie”
20.00	„Gliny”

21.00	Wiadomości
22.00	„Krucjata Bourne’a” thriller
00.15	MŚ w koszykówce mężczyzn. Egipt-Litwa (powt.)
	

6.00	S. „Kadin”
7.00, 17.00	„Rodzinne melodramaty”
8.00	S. „Zakazany owoc”
9.00	S. „Zranione serce”
10.00	S. „Cud”
11.00	S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00	S. „Dr House”
13.00, 20.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Major Crimes”
15.00	S. „Anupamaa”
15.30	S. „Bądź ze mną”
16.00	„Zamieśmy się żonami”
18.00	S. „Major Crimes”
19.00	S. „Dr House”
21.00	S. „Ridley”
22.55	S. „Miejsce zbrodni - Berlin”
00.50	S. „Kassandra”

6.15	S. „Dziedzictwo”
7.05	S. „Klan”
7.30	S. „Leśniczówka”
8.00	Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
8.30	„Agape blisko Ciebie”
9.00	Wiadomości
9.10	„Kwadrans polityczny”
9.25	„Informacje kulturalne”
9.40	S. „Ranczo”
10.40	S. „Komisarz Alex”
11.35	S. „Ojciec Mateusz”
12.25	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.00	Wiadomości
13.10	„Agrobiznes”
13.40	„Magazyn Rolniczy”

14.00 „Przywrócić las”
film dok.
15.00 S. „Krawcowa z
Madrytu”
16.00 Wiadomości
16.20 „ALARM!”
16.35 „Gra słów.
Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to
melodia?”
19.00 S. „Ranczo”
20.00 „Jeden
z dziesięciu”
20.30 Wiadomości
21.20 MŚ w lekkiej
atletyce
22.10 S. „07 zgłoś się”
00.55 „Killerman”
film fab.

8.00 „Muzyczne
poranki”
8.05, 14.15, 22.45
„Informacje
kulturalne”
8.30 „Zaginione
Skarby”
8.35 „Przeźreń
pamięci”
9.10 „Szlakiem
Kolberga”
9.45 S. „Samochodzik
i templariusze”
11.10 „Rzeka” dramat
13.15 S. „Trzecia
granica”
14.40 „562 metry”
film dok.
15.05 „Aalto: z miłości
do architektury”
film dok.
17.00 „Straszny
sen Dżidżusia
Górkiewiczza”
komediadramat
19.00 „Jazz.pl”
20.20 „Połączeni”
film dok.
20.50 „Opus 1” film
anim.
21.00 „Jutro wstanę
rano i oparzę się
herbatą” komedia
23.10 S. „Pitbull”
00.10 „Biegnij,
chłopcze, biegnij”
dramat

7.00, 23.05 „Polonia 24”
7.30 „Zakończ się w
Polsce”
8.00 „Wojciech
Cejrowski”
8.30 „Pytanie
na śniadanie”
(11.35 „Panorama”)
12.10 „Stacja
Innowacja”
12.30 S. „Ja to mam
szczęście!”
13.00 Wiadomości
13.15 S. „Siła wyższa”
15.00 „Giganci nauki”
16.00 Wiadomości
16.20 S. anim.
„Tajemnice
Wiklinowej
Zatoki”
16.45 S. „Bąblandia”
16.55 „Zakończ się
w Polsce”
17.25 „Polonia Express”
17.40 „Top 3 Marka
Sierockiego”
18.00 Teleexpress
18.15 „Tour de Pologne
- kroniki”
18.25 „Czy ktoś mnie
kocha w tym
domu?”
film obycz.
19.30 „Informacje
kulturalne”
19.45 „Czym żyje
świat”
20.05 „Gra słów.
Krzyżówka”
20.30 Wiadomości
21.15 S. „Na dobre i
na złe”
22.10 S. „Na sygnale”
22.35 „Taka jak Ty”
23.35 S. „Królowa
Bona”

6.35, 11.00 Serwis Info
Poranek
8.10 „Jedziemy”
8.50 „Agrobiznes”
9.00 „Jedziemy dalej”
9.20 „Minęła 8.”
10.10 „Minęła 9.”
10.40 „W Kontrze”
11.30 Serwis Info Dzień
13.00 Info Raport
14.30 Serwis Info Dzień
16.30 Info Dzień
(17.45 Info Kultura)
18.00 „Teleexpress”
18.15 „Teleexpress
Extra”
18.30 „O co chodzi”

19.00 Panorama
19.20, 22.25 Serwis
Info Wieczór
19.35 „O tym się mówi”
20.10 Info Kultura
20.15 „ALARM!”
20.30 Wiadomości
21.00 Gość
Wiadomości
21.15 „Forum”
22.00 „W pełnym
świecie”
22.50 „W tyle wizji”
23.30 „W tyle wizji
Extra”
00.00 Info Wieczór
00.30 „W akcji”

7.00 „Informacje
kulturalne”
7.15 S. „1920. Wojna i
miłość”
8.00 „Okrasa łamie
przepisy”
8.45 „Historia Mediów”
9.20 „Ukryte skarby”
9.45 „Z wieszaka
historii”
10.15 S. „Sześć
milionów sekund”
10.40 „Narbo Martius -
córka Rzymu”
film dok.
11.35 „Na granicy wody
i ziemi” film dok.
11.55 S. dok. „Brazylia.
Historia
naturalna”
12.45 „Klasztorne
smaki według
Remigiusza
Rączki”
13.15 S. „Blondynka”
14.00 „Rebelia.
Solidarność
Walcząca”
film dok.
15.05 „Było, nie minęło”
15.45 Informacje
kulturalne
16.00 „Giganci historii”
16.50 „Historia Mediów
- Media story”
17.10 S. „1920. Wojna i
miłość”
18.00 S. „Przyłbice i
kaptury”
18.55 „Piotr
Michałowski.
Romantyk
w sztuce, realista
w życiu” film dok.
19.55 S. „Korona

królów”
20.45 „Ex Libris”
21.05 S. „Kuchnia
polska”
00.15 S. „Ekstradycja 2”

6.00 „Moja Fatima”
reportaż
6.35 „Powrót i odnowa”
film dok.
7.15 „W góreckim
domku
ogrodnika”
reportaż
7.30 Muzyczne chwile
7.40 „Ze szkolnej ławki”
8.55, 18.55 „Kartka
z kalendarza -
Powstanie
Warszawskie”
9.00 Informacje dnia
9.15 „Polski punkt
widzenia”
9.40 „Słowo życia”
9.45 „Mladifest 2017.”
28. Festiwal Młodych w
Medjugorje”
reportaż
10.10 „Z wędką nad
wodę w Polskę i
świat”
10.35 Święty na każdy
dzień
10.45 „Jestem mamą”
11.00 Informacje dnia
11.15 „Największy dar”
reportaż
11.50 „Don Hoppe”
film dok.
12.25 „Myśląc historia”
12.35 „Pod opieką
Limanowskiej
Pani” reportaż
13.00 Modlitwa Anioł
Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 „Dziewica
Orleańska” wg
Jana Matejki”
reportaż
14.10 „Orłem być...”
film dok.
14.30 Msza święta z
Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 „Drzwi do lasu”
15.55 „Słowo życia”
16.00 Koronka do
Miłosierdzia
Bożego
16.20 „Mocni w wierze”
16.50 „Ma się
rozumieć”

17.00 Informacje
dnia
17.10 „Muzeum
papiernictwa”
film dok.
17.40 „Prosto
o gospodarce”
18.00 „Sekrety
mnichów”
18.15 Muzyczne
chwile
18.30 „Geopolityka”
19.00 Modlitwa Anioł
Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 „Westerplatte
Młodych”
20.00 „Warto
zauważyć...”
20.30 S. anim. „Brat
Franciszek”
21.00 Informacje dnia
(wydanie główne)
21.20 Modlitwa
różańcowa
21.50 „Myśląc
Ojczyzna”
22.00 Apel
Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 „Polski punkt
widzenia”
23.00 S. „Lalka”
00.20 „Niedziela”
00.25 „Regał”

6.00 Fani czterech
kótek
9.00 Jak to jest
zrobione?
10.00 Skarby z szopy
10.30 Walka
o bagaż
11.00 Łowcy staroci:
renowacje
14.00 Nagi instynkt
przetrwania
17.00 Skarby
z szopy
18.00 Łowcy staroci
19.00 Jak to działa?
19.30 Jak to jest
zrobione?
20.00 Łowcy staroci:
renowacje
21.00 Włoska
kontrola celna
22.00 Niebezpieczny
zawód świata
23.00 Gorączka złota:
rzeka skarbów
00.00 Nagi instynkt
przetrwania

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Studio Wilno
7.30	Rok w ogrodzie
8.00	Tygiel
8.20	Polonia 24
8.50	Nowe spojrzenie
9.15	Na sygnale
10.00	Niezwykłe miejsca
10.05	S. „Różowy słoń odkrywa świat”
10.15	S. anim. „Ugotuj nam bajkę”
10.35	S. „Kamienna tajemnica”
11.00	S. „Banda Rudego Pająka”
11.30	S. „Imbir i Cytryna”
11.50	Niezwykłe miejsca
12.00	S. „Plebania”
12.45	Wojciech Cejrowski - boso przez świat
13.30	Giganci historii
14.20	Fajna Polska
15.05	Va Banque
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Ojciec Mateusz”
17.05	Całkiem niezła historia
17.15	Tańcząca ze światem
17.40	Moda na język polski
18.15	S. „Królowie Śródmięscia”
19.00	Info Wilno
19.15	Ewangeliarz Litewski
19.25	Z wieszaka historii
19.50	Kamperem po Południu
20.05	wojsko-polskie.pl
20.30	Wiadomości
21.00	„Wspomnienie lata” film obycz.
22.45	Informacje kulturalne
23.00	Polskie Biesiady - rockandrollowa
00.45	Nowe spojrzenie
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej

6.02	„Widokówki z podróży”
6.20	„Urodzeni w tym samym dniu”
7.15	„Moja piosenka”
8.30	„Nie mam tylu lat”
9.00	Dzień dobry, Litwo
9.30	Wiadomości
12.00	S. dok. „Tajemnicza historia krajobrazów”
12.55	„Osprey: morski raptor” film dok.
13.50	S. „Przepisy na miłość i morderstwo”
15.30	Wiadomości
15.45	Koncert życzeń
17.30	Kuchnia Beaty
18.30	Wiadomości
19.00	„Głupi, głupszy, najgłupszy” komedia
20.30	Panorama
21.00	Najpiękniejsze pieśni poetów
22.30	„Sentymentalny” komedia
23.50	„Trzy dni i jedno życie” thriller
	
6.00	Filmy anim.
12.20	„Jak długo jeszcze?” komedia
14.10	„Kosmiczna załoga” komedia
16.20	„Family Weekend” komedia
18.30	Wiadomości
19.30	„Percy Jackson: Morze potworów” film fab.
21.40	„Zła kobieta” komedia
23.30	„Park rozrywki” komedia
LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Mój najlepszy przyjaciel
6.30	Wspólnymi siłami
7.25	Złoty umysł
8.30	Życie na wsi jest dobre
9.00	Zacznij od siebie
9.30	Teksty mówiące
10.00	Co dobrego,

sąsiedzie?	
10.30	Zeszyt wileński
11.00	„Jesteśmy z Ukrainy”
11.30	Nasza rosyjska ulica
12.00	MŚ w kajakarstwie
14.00	Uwaga! Poszukujemy sztuki
14.30	Odblaski
15.00	Spacery
15.30	Nadzieja po obu stronach Atlantyku
16.00	Euromaxx
16.30	„Gen ciekawości”
17.00	S. „Wspaniałe pomysły”
17.50	Niezapomniane Wilno
18.00	„Ewa. Pisarka Małej Litwy” film dok.
19.00	Legendy. Dziś i na zawsze
20.00	To jest kino
20.30	Lekka atletyka - mistrzostwa świata
23.00	„Ali & Ava” dramat
00.35	„Naród i jego król” dramat
	
6.00	Seriale anim.
9.00	„Smaczne i zdrowe”
9.30	„Droga żywności”
10.00	„Smacznie aż strach”
10.30	„Pięciogwiazdkowe mieszkanie”
11.00	„Witajcie!”
11.30	„Titanic” dramat
15.40	MŚ w koszykówce mężczyzn. USA-Nowa Zelandia
17.40	S. dok. „Dom koszykówki”
18.30	Wiadomości TV3
19.30	„Garfield 2” komedia
21.05	„Aviator” dramat
00.55	„Dobre intencje” dramat
	

6.35	S. dok. „Wyścig dookoła świata”
8.00	„Ale numer!”
9.00, 12.30	„Mania chomikowania”
10.00	S. dok. „Szalona kraina”
11.05	S. dok. „Wyścig dookoła świata”
13.30	S. „Osobowości narodowe pracy”
14.30	„Bitwa ekstrasensów”
17.15	„Orzeł czy reszka”
19.30	„Maska”
22.10	„Transporter. Nowa moc” thriller
00.05	Wrestling
	
6.00	S. „Tajemnica”
8.00	W cieniu mężczyzn
8.30	Rozmowy nad morzem
9.00	S. „Jasnowidz”
10.00	Kwestia gustu
10.30	Misja - lato
11.00	Laumės juosta 2023
12.00, 23.00	S. „Nieoczekiwana sprawiedliwość”
14.00	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
16.00	Wiadomości
16.30	„Ewangelia koszykówki według Śarasa” film dok.
17.30	O przyjemnościach łaźni
18.00	Wiadomości
18.30	Bushido ring
19.00	S. „Jasnowidz”
20.00	Wiadomości
20.30	S. dok. „Żywi”
22.30	Wiadomości
	
6.05	„Gwiazdy lombardu”
6.30	„Nagi instynkt przetrwania”
7.30	„Mężczyźni z gór”
8.30	„Piekielna droga”
9.30	„Przewodnik budowlany”
10.00	„Jestem rajdowcem”
10.30	„Gazas dugnas”

11.00	„Magazynowe wojny”
11.30	„Życie”
12.40	S. dok. „Dzika natura. Cudowny świat sów”
13.55	„Przetrwanie”
15.00	„Wyzwanie Złamanej Czaszki”
16.00	„Magazynowe wojny”
18.00	„Gwiazdy lombardu”
19.00	„Najlepsi kierowcy ciężarówek”
20.00	„W dziczy z Bearem Grylsem”
21.00	Wiadomości
22.00	„RED” komedia
00.15	„Krucjata Bourne`a” thriller
	
6.15	„Po wybraniu Litwy”
6.40	S. dok. „Świat ogrodników”
8.00	S. „Jednostka do zadań specjalnych”
10.20	S. „Candice Renoir”
11.30	„Rolnik szuka żony”
12.30	„Młodzi o 10 lat”
13.30	S. dok. „Świat ogrodników”
14.45	„Zamierzmy się znanymi”
15.45	S. „Niewinni”
17.45	S. „Yargi”
18.45	S. „Morderstwa w górach”
19.45	S. „Kapitan Kain”
21.00	S. „Vera”
22.55	„Alice” dramat
01.10	S. „Ridley”
	
6.25	S. „Dziewczyna i chłopak”
7.20	„Balans bieli”
8.00	Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Boskiej na Jasnej Górze
8.40	„Rok w ogrodzie”
9.05	„Rok w ogrodzie Extra”

9.20 „wojsko-polskie.pl”	21.00 „Tulipanowa gorączka” film fab.	16.00 Debata TVP INFO	postaciach zapisana”	16.05 „Świat widziany sercem” film dok.
9.45 „Pełnosprawni”		16.30 Info Dzień (17.15 Info Kultura)	17.00 S. dok.	16.30 „Wierzę w Boga”
10.20 „Sprawa dla reportera”	22.50 „Informacje kulturalne”	17.30 „Czym żyje świat Extra”	„Najwspanialsze latarnie morskie Irlandii”	16.45 Święty na każdy dzień
11.20 „Ludzkość z przypadku: Gen, który stworzył mózg człowieka”	23.15 Kromer Festival Biecz 2023	17.45 Infomed	18.00 „Giganci historii”	16.50 Muzyczne chwile
12.25 „Sanatorium miłości”	00.20 „Śmierć człowieka skorumpowanego” film fab.	18.00 „Teleexpress”	18.45 „Ex Libris”	17.00 Informacje dnia
13.30 „Wóz pancerny” western		18.15 „Teleexpress Extra”	19.05 „Zamojski Festiwal Filmowy “Spotkania z Historią”	17.10 „My chcemy Boga” reportaż
15.25 „Okrasa łamie przepisy”		18.30 Serwis Info Dzień weekend	20.00 S. „Tygrysy Europy”	18.00 S. dok. „Rotmistrz Pilecki - przywrócenie pamięci”
15.55 „60. KFPP w Opolu”	7.00 „Polonia 24”	19.00 Panorama	20.40 „Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko”	18.30 „Nowa ewangelizacja”
16.25 S. „Lalka”	7.30 „Giganci historii”	19.30 „Kobięcym okiem”	21.05 S. „Dziewczynny ze Lwowa”	18.55 „Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie”
18.00 Teleexpress	8.20 „Balans bieli”	20.00 „Między słowami”	22.00 „Historia w postaciach zapisana”	19.00 Modlitwa Anioł Pański
18.30 „Oratorium Bachledowińskie - Równoj ku górze” koncert	8.55 „Pytanie na śniadanie”	20.30 Wiadomości	00.05 „Kurier” film sensac.	19.05 Informacje dnia
20.00 „Jaka to melodia?”	13.05 S. „Stawiam na Tolka Banana”	21.00 Gość Wiadomości		19.15 „Rozmowy niedokończone”
20.30 Wiadomości	13.40 S. „Gwiazdny Pirat”	21.15 „Minęła 20.”		20.25 Święty na każdy dzień
21.15 ALARM!	14.10 „Niezwykłe historie Biało - Czerwonych”	22.00 „Demaskatorzy”		20.30 „Manna z nieba”
21.25 Lekkoatletyka - Mistrzostwa Świat	14.40 „Okrasa łamie przepisy”	22.15 „Śledczym okiem”		21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
23.10 „Jestem zemstą” film fab.	15.05 S. „Na dobre i na złe”	22.50 „W tyle wizji”		21.20 Modlitwa różańcowa
00.50 „Ucieczka z Pretorii” film fab.	16.00 „Kabaret Letnią Porą”	23.30 „W tyle wizji Extra”		21.50 „Myśląc historia”
	17.00 S. „Królowa Bona”	00.00 Info Wieczór		22.00 Apel Jasnogórski
	17.55 „Wydarzenie aktualne”			22.20 Informacje dnia
8.00 „Wyspy szczęśliwe. Śpiewa Anna German”	18.00 Teleexpress	7.30 „Informacje kulturalne”	6.30 „Jerzy Popiełuszko - posłaniec prawdy” film dok.	22.40 „Polski punkt widzenia”
8.30 „Informacje kulturalne”	18.20 S. „Siła wyższa”	7.45 „Miejsce z historią”	8.00 S. dok. „Pielgrzym miłości”	23.00 „Polskie dziedzictwo”
8.50 „Res Poloniae”	19.05 „Wydarzenie aktualne”	8.00 „Napisane życie. Wisława Szymborska” film dok.	8.25 „Odbudujmy Pałac Saski!” reportaż	00.00 „Odpowiedzialni za Kościół”
9.25 „Tamte lata, tamte dni”	19.10 „Szansa na sukces. Opole 2023”	8.55 „Kalendarium Powstania Warszawskiego”	8.55 „Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie”	00.30 „Przystanek Lamsdorf - powstańcy warszawscy w niewoli” film dok.
10.00 XVII Konkurs Chopinowski	20.10 „Informacje kulturalne”	9.00 „Ojciec” film dok.	9.00 Informacje dnia	
11.00 „Wydarzenie aktualne”	20.30 Wiadomości	9.50 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”	9.15 „Westerplatte Młodych”	
11.30 S. „Alternatywy 4”	21.20 S. „Drogi wolności”	10.00 S. „Sześć milionów sekund”	10.00 „Niebieskooki Anioł” film dok.	
12.45 „Nie ma róży bez ognia” komedia	22.25 „Jutro idziemy do kina” film fab.	11.00 „Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko”	10.55 „Słowo życia”	7.00, 18.00 Jak to jest zrobione?
14.30 „Rozwydrzony kanarek. Rzecz o Konstantym Ildefonsie Gałczyńskim” film dok.	00.10 „Opole na bis” koncert	11.20 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	11.00 Informacje dnia	9.00 Fani czterech kółek
15.25 „Jutro wstanę rano i oparzę się herbatą”		11.30 S. „Tygrysy Europy”	11.15 „Retrospekcja”	10.00 Łowcy staroci
17.15 „Mieszczanie żywiecy”		12.10 „Gułag – Rozwój”	11.20 S. dok. „Marianie w Kazachstanie”	12.00 Łowcy klasyków
17.55 S. „Hrabia Monte Christo”	7.00 Serwis Info Poranek (7.50 „Jak oni kłamią”)	13.10 „Napisane życie. Wisława Szymborska” film dok.	11.40 „Polski punkt widzenia”	14.00 Łowcy staroci: renowacje
19.40 S. „Zmiennicy”	8.50 „Bezpieczna jazda”	14.15 „Kuchnia dwudziestolecia”	12.00 Odpust Najświętszej Maryi Panny	16.00 Zarobić na kamperach
	9.30 „W Kontrze”	14.40 „Informacje kulturalne”	14.20 „Ocalić od zapomnienia”	19.00 Wiejski dom w wielkim stylu
	10.15 „Salon dziennikarski”	14.55 „Historia w	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	20.00 Sposób na remont
	11.00 Serwis Info Dzień weekend		15.20 Muzyczne chwile	21.00 Truckerzy
			15.30 „Niedziela”	22.00 Niebezpieczny zawód świata
			15.35 „Bogu się podobać” reportaż	

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Z wieszaka historii
7.55	S. „Na dobre i na złe”
8.50	S. „Królowie Śródmieścia”
9.35	Leo da Vinci
9.45	Studio Raban
10.10	Pociąg do smaku
10.30	Moda na rodzinę
11.00	Ziarno
11.25	Weterynarze z sercem
11.50	S. „Plebania”
12.35	Było, nie minęło
13.00	Piosenka u Ciebie
13.20	Czas w las
13.45	Ewangeliarz Litewski
14.00	Transmisja Mszy Świętej
15.10	Unia kulinarna
15.30	Trzeci punkt widzenia
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Stawka większa niż życie”
17.15	Reportaże TVP Wilno
17.45	Rozmowy w Mackiewiczówce
18.15	S. „O mnie się nie martw”
19.00	Czas na przebój
19.45	Tygiel
20.05	Imbir i Cytryna
20.30	Wiadomości
21.00	„Mała Moskwa” film fab.
22.55	Hity wszech czasów
23.45	Informacje kulturalne
00.05	Rozmowy w Mackiewiczówce
00.35	Imbir i Cytryna
01.00	Fajna Polska
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Legenda. Dziś i na zawsze
7.00	Weranda
7.30	Świąteczne myśli
8.00	Wyznania
8.30	Życie na wsi jest dobre

9.00	To jest mój ogród
9.30	Notatki przyrodnika
10.00	Encyklopedia Gustawa
10.30	Dzieci tysiąclecia
11.30	Mój najlepszy przyjaciel
12.00	S. dok. „Wiek natury”
12.55	S. dok. „Chiny - starożytne królestwo natury”
13.45	S. „Poirot”
15.30	Wiadomości
15.45	„Antanas Lukša. Obietnica brata” film dok.
16.45	„Dajmy czadu!”
18.00	„Wilno 700. Muzyczna podróż w czasie”
18.30	Wiadomości
19.00	Tydzień z Wiadomościami Rowerowymi
19.30	Tydzień.
20.30	Panorama
21.00	S. „Restauracja”
22.00	„Pan i pani Adelman” komediodramat
00.00	„Ali & Ava” dramat
TVP 1	
6.00	Filmy anim.
11.45	„Oficer Blart” komedia
13.35	„Tajniak z klasą” komedia
15.25	„Włoskie wakacje” dramat
17.20	Teleloto TV gra
18.30	Wiadomości
19.30	„Niesamowity Spider-Man 2” film fab.
22.15	„Mission. Impossible - Fallout” thriller
01.10	„Miłosny bestseller” komedia
LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Filmy anim.
10.00	7 dni Kowna
10.30	S. „Wiara i życie”
11.00	Drogi.
11.30	„Menora”

12.00, 15.00	MŚ w kajakarstwie
13.45	„Vladas Česiuinas. Drewniane wiosło na złoto” film dok.
14.45	Litewscy olimpijczycy
17.00	Zbliżenie
18.00	Wileńskie Targi Książki 2023
18.50	Niezapomniane Wilno
19.00	Sierpień miesiącem tańca w LRT Plus!
20.30	Panorama
21.00	Lekka atletyka - mistrzostwa świata
23.00	„Lato z operą”
23.30	„Triumf czasu i prawdy” opera G. F. Haendla
TVP 3	
6.00	Seriale anim.
9.00	„Rock Dog 2” film anim.
10.30	S. „Z Robertem jest łatwiej”
11.30	MŚ w koszykówce mężczyzn. Austria-Niemcy
13.30	„Gang dzikich wieprzy” komedia
15.30	Koszykówka. Litwa-Meksyka
17.30	S. dok. „Dom koszykówki”
18.30	Wiadomości TV 3
19.30	„Spider-Man” film fab.
22.00	„O wszystko dbam” dramat
00.35	„Ja, robot” dramat
BTV	
6.35	S. dok. „Wyścig dookoła świata”
8.00	„Kolory lasu”
8.30	„Róg tura”
9.00	Strongmani
10.05	S. dok. „Szalona kraina”
11.10	S. dok. „Wyścig dookoła świata”
12.35	„Mania chomikowania”

13.35	S. „Osobowości narodowe pracy”
14.35	„Bitwa ekstrasensów”
17.10	„Orzeł czy reszka”
19.30	S. „FBI”
21.30	S. „Czarna lista”
22.30	„Gernika - prawdziwa historia” dramat wojenny
00.45	„Transporter. Nowa moc” thriller
rytas .tv	
6.00	S. „Tajemnica”
8.00	S. dok. „Drogi partyzanckie”
8.30	Akademia wsi
9.00	S. „Jasnowidz”
10.00	W świecie koszykówki
10.30	Rolnik Jurgis
11.00	Kod zdrowia
12.00, 23.00	S. „Nieoczekiwana sprawiedliwość”
14.00	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
16.00	Wiadomości
16.30, 21.30	24/7
17.30	Pytanko
18.00	Wiadomości
18.30	W świecie koszykówki
19.00	S. „Jasnowidz”
20.00	Wiadomości
20.30	S. dok. „Paranormalne zjawiska 911”
22.30	Wiadomości
TVP 6	
6.05	„Gwiazdy lombardu”
6.30	„Nagi instynkt przetrwania”
7.30	„Mężczyźni z gór”
8.30	„Piekielna droga”
9.30	„Na jednym końcu haczyk”
10.00	„E-gazas dugnas”
10.30	S. dok. „Na dwóch kołach”
11.00	„Magazynowe wojny”
11.30	S. dok. „Życie”
12.30	S. dok. „Lemury z Madagaskaru”
13.55	„Przetrwanie”
15.00	„Wyzwanie”

Złamanej Czaszki”	
16.00	„Magazynowe wojny”
17.30	Piłkarska Opibet A Liga. „Žalgiris”- „Džiugas”
20.00	„W dzicz z Bearem Grylsem”
21.00	Wiadomości
22.00	„Amnezja” dramat
23.55	Koszykówka. Litwa - Meksyka
TVP 1	
6.10	„Po wybraniu Litwy”
6.40	S. dok. „Świat ogrodników”
8.00	S. „Jednostka do zadań specjalnych”
10.20	S. „Candice Renoir”
11.30	„Rolnik szuka żony”
12.30	„Przyjęcia z Rachel Allen”
13.30	Pozdrowienia
15.45	S. „Niewinni”
17.45	S. „Yargi”
18.45	S. „Morderstwa w górach”
19.45	S. „Kapitan Kain”
21.00	S. „Francuskie morderstwa”
23.05	„Jestem na tak” komedia
1.15	„Alice” dramat
TVP 1	
6.05	„Sprawa dla reportera”
7.00	„Słownik polsko@polski”
7.25	„wojsko-polskie.pl”
7.55	„Słowo na niedzielę”
8.00	Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Boskiej na Jasnej Górze
9.00	„Tydzień”
9.30	„Zakochaj się w Polsce”
10.05	„Arktyczna przygoda” film obycz.
11.55	S. „Janosik”

12.55 „Między ziemią a niebem”

(13.00 „Anioł Pański”)

13.45 „Odbudowani”

14.10 „Świat został stworzony dla mnie” film dok.

15.15 „Z pamięci”

15.25 S. „Daleko od szosy”

17.00 S. „Komisarz Alex”

18.00 Teleexpress

18.35 „Rolnik szuka żony”

19.40 „Jaka to melodia?”

20.30 „Wiadomości”

21.25 Lekkoatletyka - Mistrzostwa Świata

23.10 „Diana” dramat

01.15 „Jestem zemstą” film fab.

8.05 „Przeboje naszych pokoleń” koncert

9.00 Liturgia prawosław w Gorzowie Wielkopolskim

10.05 „Actus Humanus Nativitas” koncert

11.15 „TYM bardziej” film dok.

12.05 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”

13.00 S. anim „Przygody Gapiszона”

13.35 „Trzeci punkt widzenia”

14.15 „Miś” komedia

16.20 „Wędrowiec Polski”

17.00 S. „Alternatywy 4”

18.15 „Niedziela z...”

19.05 „Bitwa tenorów na róże 2022” koncert

21.00 „Czas Apokalipsy” film fab.

23.35 „Informacje kulturalne”

00.05 „Trzeci punkt widzenia”

00.45 „La Chana - królowa flamenco” film 2.

7.00 „Giganci nauki”

7.55, 15.15 S. „Kariera Nikodema Dyzmy”

8.55 „Pytanie na śniadanie”

12.40 S. „Wspólny dom”

12.55 „Między ziemią a niebem”

(13.00 „Anioł Pański”)

13.45 „Wydarzenie aktualne”

13.55 „Słowo na niedzielę”

14.00 „Transmisja Mszy Świętej”

16.20 „Fajna Polska”

17.10 „Muzyczne NAJ”

17.25 „Wydarzenie aktualne”

17.30 „Polacy to wiedzą!”

18.00 Teleexpress

18.15 „Wydarzenie aktualne”

18.25 „Muzyczne NAJ”

19.00 Ceremonia otwarcia Igrzysk Polonijnych

20.10 „Informacje kulturalne”

20.30 Wiadomości

21.00 „Serce Europy - plebiscyt na przebój lata 2023” koncert

22.40 S. „Komisarz Alex”

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

22.35 „Oratorium Bachledowiańskie - Równoj ku gorze” koncert

18.15 „Teleexpress Extra”

18.30 Teleexpress na deser

19.00 Panorama

19.25 „Studio Zachód”

20.05 „Głębia ostrości”

20.30 Wiadomości

21.00 Gość Wiadomości

21.15 „Minęła 20.”

22.00 „Gdzie jest Pan Cogito?”

22.50 „Strefa starcia”

00.00 Info Wieczór

HISTORIA

7.30 „Informacje kulturalne”

7.45 „Incognito” film dok.

8.00, 19.10 „Aby przypodobać się cieniowi. Zbigniew Herbert o Tadeuszu Kantorze” film dok.

8.30 „Staś Spóźnialski” film dok.

8.50, 12.35, 17.50 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”

9.00 Msza grekokatolicka

10.00 S. „Sześć milionów sekund”

11.25 „Był taki dzień”

11.30, 20.00 S. „Tygrysy Europy”

12.15 „Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko”

12.45 „Porcja Chleba” film dok.

13.40 „Świadkowie nieznanych historii”

12.35 „Kresowe Dzieje - Wilno czasów Barbary Radziwiłłówny”

14.15 „Kuchnia dwudziestolecia”

14.45 „Informacje kulturalne”

15.00 „Historia w postaciach zapisana”

16.45 „Incognito” film dok.

17.00 „Khangyang Kish znaczy Góra

17.00 „Khangyang Kish znaczy Góra

17.00 „Khangyang Kish znaczy Góra

17.00 „Khangyang Kish znaczy Góra

17.00 „Khangyang Kish znaczy Góra

17.00 „Khangyang Kish znaczy Góra

17.00 „Khangyang Kish znaczy Góra

17.00 „Khangyang Kish znaczy Góra

17.00 „Khangyang Kish znaczy Góra

Narozna” film dok.

18.00 „Giganci historii”

18.45 „Wędrowiec Polski”

19.35 „Staś Spóźnialski” film dok.

19.55 „Kalendarium Powstania Warszawskiego”

20.40 „Był taki dzień”

20.45 „Polskie 100 lat”

21.10 S. „Osiecka”

23.00 „Historia w postaciach zapisana”

00.40 „Jutro idziemy do kina” film fab.

6.05 „Kontrowersje wokół klimatu 1” film dok.

7.00 „Jestem mamą”

7.15 „Mocni w wierze”

7.45 „Regał”

8.15 „Góra Świętej Anny” film dok.

8.45 „Ocalić od zapomnienia”

8.55, 18.55 „Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie”

9.00 „Słowo życia”

9.05 „Polski punkt widzenia”

9.25 Święty na każdy dzień

9.30 S. dok. „Rotmistrz Pilecki - przywrócenie pamięci”

10.00 S. dok. „Prymas Stefan Wyszyński”

10.10 Spotkanie z Magdą Buczek

10.15 „Manna z nieba”

10.30 Msza święta z Jasnej Góry

11.35 „Niedziela”

11.40 Film dok.

13.00, 19.00 Modlitwa Anioł Pański

13.15 „Papież Polak do rodaków”

13.50 Muzyczne chwile

14.00 „Miłość większa niż strach” film dok.

15.05 „Robi” film dok.

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

15.30 „Nie bój się, Ja

jestem z tobą” film dok.

16.00 „Wieś - to też Polska”

17.00 Informacje dnia

17.10 Koncert życzeń

17.45 „Sekrety mnichów”

18.00 „Zostań żołnierzem RP”

18.15 Muzyczne chwile

18.30 „Sól Ziemi”

19.05 Informacje dnia

19.15 „Rozmowy niedokończone”

20.25 Święty na każdy dzień

20.30 S. anim.

21.00 Informacje dnia (wydanie główne)

21.20 Modlitwa różańcowa

21.50 S. dok. „Krótka historia zbawienia”

22.00 Apel Jasnogórski

22.20 Informacje dnia

22.40 „Retrospekcja”

22.45 „Stan bezpieczeństwa państwa”

22.55 Święty na każdy dzień

23.00 „Czarny sufit” dramat

23.55 Muzyczne chwile

00.00 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”

00.30 „Tam, gdzie Bóg płacze”

7.00, 10.00 Jak to jest zrobione?

9.00 Fani czterech kółek

11.00 Łowcy staroci

12.00 Dom na piaskach

14.00 Walka o bagaż

16.00 Obrońcy zabytków

18.00 Sposób na remont

19.00 Łowcy staroci: renowacje

20.00 Wojny hotelowe

21.00 Antarktyda: rejs życia

22.00 Największe napady świata

23.00 Film dok.

00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP WILNO	
7.00, 17.10 S. anim. „Różowy słoń odkrywa świat”	
7.10 Jak to działa	
7.35 Imbir i Cytryna	
8.00 Rozmowy w Mackiewiczówce	
8.30 Tygiel	
8.50 Nowe spojrzenie	
9.20 Fajna Polska	
10.10 Kamperem po południu	
10.30 Kuchnia dwudziestolecia	
10.55 Gra słów	
11.15 Piosenka u Ciebie	
11.40 Tańcząca ze światem	
12.05 S. „Ranczo”	
12.50 Krótka historia	
13.00 Info Wilno	
13.05 Nowe spojrzenie	
13.30 Imbir i Cytryna	
13.50 Hity wszech czasów	
14.45 Piękno, zgłoś się!	
15.10 Gra słów	
15.35 Moda na język polski	
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego	
16.20 S. „Klan”	
16.45 S. „Barwy szczęścia”	
17.20 Jak to działa	
17.50 S. „Czas honoru”	
18.35 wojsko-polskie.pl	
19.00 Info Wilno	
19.15 Studio Wilno	
19.40 S. „M jak miłość”	
20.30 Wiadomości	
21.00 S. „Leśniczówka”	
21.45 Wielcy Polacy, wielkie historie	
22.45 Informacje kulturalne	
23.00 S. „Wojenne dziewczyny”	
23.45 Info Wilno	
00.00 Studio Wilno	
00.15 Sport	
00.25 Unia kulinarna	
00.45 S. „Czas honoru”	
LRT TV	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej	
6.02 Dzień dobry Litwo	
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	

8.30 Wiadomości	
8.55 S. „Soko Leipzig”	
9.40 S. „Komisarz Rex”	
10.30 S. „Sprawa dla dwojga”	
11.30 S. „Diagnoza Betty”	
12.15 Euromaxx	
13.30 Kto i dlaczego?	
13.00 LRT Studio Spraw Bieżących	
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości	
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo	
16.30 S. „Zaklinacze koni”	
17.15 S. „Wszystko dla pań”	
18.00 Kto i dlaczego?	
18.30 Ważna godzina	
19.30 Lato na kopcu	
20.30 Panorama	
21.00 Temat dnia	
21.30 Wiadomości Rowerowe	
22.00 S. „Wikingowie”	
22.50 S. „Dobry rok”	
23.40 S. „Komisarz Rex”	

6.00 Filmy anim.	
7.00 S. „Ratownicy”	
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”	
10.00 S. „Świeża krew”	
11.00 S. „Prawie żonaty”	
12.00 Wiadomości	
13.20 Pani chłopka	
14.30 S. „Płomień”	
15.30 S. „Złoty chłopak”	
16.30 Dobry wieczór, Litwo	
18.30 Wiadomości	
19.30 KK2	
20.00 Chcę zostać na Litwie	
20.30 Kopciuszek Księżniczka	
21.30 Wiadomości	
22.30 „Układ idealny” komedia	
00.35 S. „Świeża krew”	

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej	
6.05 Kuchnia Beaty	
7.00 Kto i dlaczego?	
7.30 Ulice kobiet	

8.30 Fokus	
9.00 Dzień dobry Litwo	
11.30 Co lepszego, sąsiedzie?	
12.00 S. „Wspaniałe pomysły”	
12.50 Wizjonerzy	
13.00 Perspektywa	
13.30 Uwaga! Poszukujemy sztuki	
14.00 Koncert życzeń	
15.35 S. „Jedna sprawa na dwóch”	
16.35 „Encyklopedia Gustawa”	
17.05 Dzieci Tysiąclecia	
18.00 S. „Służyć i bronić”	
19.00 „Gen ciekawości”	
19.30 „Wszyscy na scenie światowej” festiwal z okazji 100-lecia Salzburga	
20.30 Panorama	
21.00 Temat dnia	
21.30 „Pavarotti” film dok.	
23.20 S. dok. „Pokój i muzyka pop”	
00.15 Dziś na świecie (ros.)	

6.00 Seriale anim.	
10.00 S. „Barrister Babu”	
11.00 S. „Kobiety lekarz”	
12.00 S. „Niewierna”	
14.00 S. „Macochoa”	
15.00 S. anim.	
15.40 MŚ w koszykówce mężczyzn. Grecja-USA	
17.40 TV Pomoc	
18.30 TV3 wiadomości	
19.30 S. „Pielęgniarki”	
20.30 S. dok. „Einikis”	
21.30 Wieczorne wiadomości TV3	
22.30 „Pompeje” dramat	
00.45 S. „Bosch”	

6.00 S. „Ślepa strefa”	
7.00, 13.30 Zasady mojej kuchni	

8.25, 14.50 S. „Ciepła posada”	
9.25, 15.55 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”	
10.35 S. „CSI. Miami”	
11.35 S. „Mentalista”	
12.30 S. „Ślepa strefa”	
17.00 Dzień info	
17.30 S. „Mentalista”	
18.30 S. „CSI. Miami”	
19.30 S. „Seal Team”	
20.30 „Ale numer!”	
21.00 „Spacer po zmroku” film fab.	
23.05 S. „Czarna lista”	

6.00 Bushido ring	
6.30 S. „Jasnowidz”	
10.00 24/7	
11.00, 21.25 S. „Na imię ma Kozaim”	
12.00 S. dok. „Azja 3600”	
12.30 Akademia wsi	
13.00 Nowy dzień	
14.00, 0.30 S. „Ślad”	
15.00 S. „Jasnowidz”	
16.00, 18.00 Reporter	
16.20 Sport. Pogoda	
16.30 S. dok. „Nieodnaleziona Rosja”	
17.00, 23.30 „Ewangelia koszykówki według Śarasa” film dok.	
18.20 Sport. Pogoda	
18.30 Misja lato	
19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”	
20.00, 22.30 Reporter	
20.20 Sport. Pogoda	
20.50 S. „Jasnowidz”	
22.50 Sport. Pogoda	
23.00 Pytanko	

6.30 S. „Hawaii 5.0”	
7.30 S. „Cobra 11”	
8.30 „Jestem rajdowcem”	
9.00 S. „Na dwóch kołach”	
10.00 S. „Simpsonowie”	
11.30, 19.00 S. „Żonaty i z dziećmi”	
12.00 S. „Tatuśki”	
13.00 S. „Cobra 11”	
15.00 S. „CSI. NY”	
16.00 S. „Hawaii 5.0”	

17.00 S. „FBI”	
18.00 S. „Goldbergowie”	
20.00 S. dok. „Inny świat. Indonezja”	
21.00 „Granice wytrzymałości” thriller	
23.40 „Miasteczko, które bało się zmięzchu” thriller	

6.00 S. „Kadin”	
7.00, 17.00 „Rodzinne melodramaty”	
8.00 S. „Zakazany owoc”	
9.00 S. „Zranione serce”	
10.00 „Cud” dramat	
11.00 S. „Bez domu nie jest dobrze”	
12.00 S. „Dr House”	
13.00, 20.00 S. „Prawo i porządek”	
14.00 S. „Major Crimes”	
15.00 S. „Anupamaa”	
15.30 S. „Bądź ze mną”	
16.00 „Zamieśmy się żonami”	
18.00 S. „Major Crimes”	
19.00 S. „Dr House”	
21.00 S. „Zabójcze tropiki”	
23.20 S. „Francuskie morderstwa”	
01.25 S. „Jednostka do zadań specjalnych”	

6.15 S. „Dziedzictwo”	
7.05 S. „Klan”	
7.30 S. „Leśniczówka”	
8.00 Transmisja Mszy Świętej	
8.30 „Studio Raban”	
9.00 Wiadomości	
9.10 „Kwadrans polityczny”	
9.25 „Informacje kulturalne”	
9.40 S. „Ranczo”	
10.40 S. „Komisarz Alex”	
11.40 S. „Ojciec Mateusz”	
12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
13.00 Wiadomości	
13.10 Agrobiznes	

13.35 „Magazyn Rolniczy”		13.00 Info Raport	kulturalne”	dziejstwo”
13.55 „Planeta doskonała”		14.20 Info Kultura	12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki”	13.00, 19.00 Modlitwa Anioł Pański
15.00 S. „Złoty chłopak”	7.00 „Polacy to wiedzą!”	14.30 Serwis Info Dzień	13.10 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	13.03 Informacje dnia
16.00 Wiadomości	7.30 „Tańcz i śpiewaj przed Panem”	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)	13.15 S. „Blondynka”	13.20 „Dziewczyny z tamtych lat” film dok.
16.20, 21.15 „ALARM!”	7.50 „Kalendarium Powstania Styczniowego 1863”	18.00 „Teleexpress”	14.00 Film dok.	14.05 „Pradawne” reportaż
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	8.00 „Przystanek slow food”	18.15 „Teleexpress Extra”	14.25 „Piosenką przez historię”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry
17.05 S. „Dziedzictwo”	8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.40 „Panorama”)	18.30 „O co chodzi”	14.30 „Było, nie minęło”	15.20 Muzyczne chwile
18.00 „Teleexpress”	12.10 „Polonia Express”	19.00 Panorama	14.50 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”	15.30 S. „Lalka”
18.20 „Jaka to melodia?”	12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia”	19.20 „Za czy przeciw”	15.00 „Co się stało z naszym zjazdem?” film dok.	16.50 „Ma się rozumieć”
18.55 S. „Klan”	13.00 Wiadomości	19.55, 22.20 Serwis Info Wieczór	15.50 „Operacja „Gryf” film dok.	17.00 Informacje dnia
19.25 S. „Leśniczówka”	13.15 S. „Komisarz Alex”	20.20 „Jak oni kłamią”	16.40 „Był taki dzień”	17.10 „Sanktuaria polskie”
20.00 „Jeden z dziesięciu”	14.05 S. „Drogi wolności”	20.30 Wiadomości	16.05 „Operacja „Gryf” film dok.	17.30 „Porady medyczne bonifratrów”
20.30 Wiadomości	15.00 „Z archiwum i pamięci”	21.00 Gość Wiadomości	16.45 „Giganci historii”	17.55 „Spotkania z lasem”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	16.00 Wiadomości	21.15 „Minęła 20.”	17.30 S. „Korona królów”	18.00 „Świadkowie”
22.10 „Pierwszy wrześnie” spektakl	16.20 „ALCHEMIK”	22.00 „Resortowe dzieci”	17.55 S. „Przyłbice i kaptury”	18.30 Reportaż
23.15 „Tętno” film dok.	16.35 „Laboratorium alchemika”	22.50 „W tyle wizji”	18.55 „Był taki dzień”	19.05 Informacje dnia
	16.40 „Mrówki górą! Sekretne życie roślin”	23.00 „W tyle wizji Extra”	19.00 S. „1920. Wojna i miłość”	19.15 „Rozmowy niedokończone”
8.35, 14.50, 22.45 „Informacje kulturalne”	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	23.50 „Jak oni kłamią”	19.45 „Flesz historii”	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
9.00 „Słownobranie”	18.00 Teleexpress	00.00 Info Wieczór	20.00 S. „Gdańsk”	21.20 Modlitwa różańcowa
9.40 „Wędrowiec Polski”	18.20 „Słownik polsko@polski”	00.35 „W akcji”	21.00 S. „Rzeka kłamstwa”	21.50 „Mysząc historia”
10.20 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”	18.55 „Kamperem po Południu”		22.30 „Spór o historię”	22.00 Apel Jasnogórski
11.25 „Straszny sen Dwidziusia Górkiewicza” komediodramat	19.15 „Polacy Światu”	7.00 „Był taki dzień”	23.00 S. „Ekstradycja 2”	22.20 Informacje dnia
13.15 S. „Polskie drogi”	19.30 „Informacje kulturalne”	7.02 „Informacje kulturalne”	00.00 „Moja Solidarność”	22.40 „Polski punkt widzenia”
15.15 „Rodzina 2” film dok.	19.45 „Ci cholerni Polacy. Lotnictwo polskie 1939 - 1945”	7.15, 10.00 „Zaginione? Ocalone? Historie zawodów różnych”		23.00 „Z wędką nad wodę w Polskę i świat”
15.55 „Reżyserzy”	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	7.30 S. „1920. Wojna i miłość”	6.30 „Trufle w Polsce” reportaż	23.30 „Nadzieja” reportaż
16.50 „Osobliwa zbrodnia pana Jacinto” film anim.	20.30 Wiadomości	8.15 „Wietrzenie skał” film dok.	7.00 „Ze szkolnej ławki”	00.00 Film dok.
17.10 „Nerwowe życie kosmosu” film anim.	21.20 S. „Dom”	8.25, 17.25 „Kalendarium Powstania Warszawskiego”	8.15 „Życie lasu”	00.50 Muzyczne chwile
17.25 S. „Hrabia Monte Christo”	23.05 „Polonia 24”	8.30 „Okrasa łamie przepisy”	8.55, 18.55 „Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie”	
19.10 „Trzeci punkt widzenia”	23.35 „Z archiwum i pamięci”	8.55 „Zamki kresowe Rzeczypospolitej”	9.00 Informacje dnia	7.00, 13.00 Fani czterech kółek
19.55 S. „W pustyni i w puszczy”		9.15 „Historia Mediów - Media story”	9.05 „Wież - to też Polska”	9.00, 19.30 Jak to jest zrobione?
21.00 „Blue Jasmine” komediodramat	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek.	9.35 „Ukryte skarby”	10.15 „Słowo życia”	10.00 Skarby z szopy
23.20 „Wszystko dla mojej matki” dramat	8.10 „W Kontrze”	9.55 „Był taki dzień”	10.20 Muzyczne chwile	10.30 Walka o bagaż
	8.50 „Agrobiznes”	10.15 S. „Sześć milionów sekund”	10.30, 22.30 S. anim.	11.00, 20.00 Łowcy staroci: renowacje
	9.10 „Minęła 8.”	10.45 „Kuchnia Jagiellonów”	10.55, 20.25 Święty na każdy dzień	12.00 Łowcy staroci
	10.10 „Minęła 9.”	11.10 „Zaproszenie - Historia magistra vitea”	11.00 Informacje dnia	14.00 Wojny hotelowe
	10.40 Plan dnia	11.30 S. dok. „Zdumiewające Indie”	11.15 „Rozmowy niedokończone”	17.00 Skarby z szopy
	11.30 Serwis Info Dzień	12.20 „Impresje - Marc Chagall”	12.20 „Stan bezpieczeństwa państwa”	17.30 Dom na piaskach
		12.30 „Informacje	12.30 „Polskie	18.00 Łowcy staroci
				19.00 Jak to działa?
				21.00 Pojedyunki Eda Stafforda
				22.00 Nagi instynkt przetrwania

Skończyła 114 lat i ujawniła sekret długowieczności

Elizabeth Francis niedawno obchodziła 114. urodziny. Osiągając sędziwy wiek, stała się najstarszą żyjącą osobą w Teksasie, drugą najstarszą w USA i siódmą na świecie.

Przy okazji wywiadu, starsza pani została zapytana o swój sposób na długowieczność. Mieszkanca Teksasu wyjawiała, że według niej, ciągle żyje i jest w nie najgorszej formie, ponieważ dba o zróżnicowaną dietę i nie sięga po używki. 114-lątka opowiedziała, że starała się jeść głównie wyhodowane w swoim ogrodzie warzywa. Nigdy nie kupowała przetworzonej żywności ani nie chodziła do restauracji typu fast food.

Fot. Youtube

Kupiła pluszaka na targu, okazał się wart fortunę

Niepozorną zabawką zainteresowała się pani Jeannette Davies podczas przypadkowej wizyty na pchlim targu. Pluszaka wypatrzyła w bagażniku samochodu 70-latki, która pozbywała się niepotrzebnych rzeczy przed wyprawą do Australii. Za wysłużonego pluszowego misia Davies zapłaciła całkiem sporo, bo 130 funtów, czyli około 120 euro. Został wyprodukowany w 1905 r. przez niemiecką firmę Steiff, która nadal produkuje zabawki cieszące się dużą popularnością. Miś, który ze względu na kolor futerka nazwany został Mr Cinnamon, trafił pod młotek w domu aukcyjnym Hansons Auctioneers. Mr Cinnamon ma moherowe futerko, oryginalne, ręcznie przyszyte plastikowe oczy i wyszywany uśmiech. Jedno z uszu zostało prawdopodobnie urwane i ponownie, nieco krzywo, przyszyte. Licytacja historycznego eksponatu przeszła wszelkie oczekiwania właścicielki. Anonimowy kolekcjoner zapłacił za pluszowego misia 3 800 funtów!

Wrak ferrari z 1954 r. na licytacji za 2 mln. euro

Spalony wrak wyścigowego Ferrari z 1954 r. sprzedany na aukcji w USA za prawie 2 mln USD. Zabytkowe auto zapaliło się podczas wyścigu w latach 60. ub. wieku i od tamtej pory przeleżało w niezmiennym stanie. Zdaniem ekspertów, być może nowy nabywca będzie chciał zrekonstruować legendarny pojazd. Samochód z 1954 r. to 500 Mondial Spider Series — jeden z 13 egzemplarzy, jakie kiedykolwiek wyprodukowano. W 1954 r. Franco Cortese, pierwszy kierowca wyścigowy ferrari doprowadził Mondiala do 14. miejsca w klasyfikacji generalnej Mille Miglia — historycznego wyścigu przez Włochy.

Fot. Pixabay.com

Fotomigawka

■ Stawy w parku na Śnipiszkach, to klimatyczne miejsce, gdzie można spotkać łabędzie Fot. Marian Paluszkiwicz